



MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Departament **R**ynku **P**rac



**ZAWODY DEFICYTOWE
I NADWYŻKOWE
w 2007 roku
(część diagnostyczna)**



Warszawa, czerwiec 2008 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. BEZROBOCIE WG GRUP ZAWODOWYCH	4
2. OFERTY WG GRUP ZAWODOWYCH	8
3. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	11
3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średni miesięczny deficyt (nadwyżkę) podaży siły roboczej	11
3.2. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	15
4. BEZROBOCIE WG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI	19
5. BEZROBOCIE W UKŁADZIE WOJEWÓDZTW	22
PODSUMOWNIE	57

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 69 z 2008 r. , poz. 415, art. 8, ust.1 pkt 3 i art.9, ust.1 pkt 9) opracowywanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

W celu ujednoczenia zasad prowadzenia monitoringu, w Departamencie Rynku Pracy zostały opracowane zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, określające m.in. zakres sporządzania półrocznych i rocznych raportów powiatowych, wojewódzkich i raportu krajowego.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup lub zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004r., nr 265, poz. 2644, z późn. zm.).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody (kod 6-cyfrowy). Należy jednocześnie nadmienić, że opracowywane dotychczas raporty o zawodach deficytowych i nadwyżkowych wskazują, że bardzo często wśród opisywanych osób bezrobotnych oraz ofert pracy w kategorii zawodów wyróżniali się tzw. "pozostali". Wynika to z faktu, że pracodawcy zgłaszając oferty pracy do urzędu pracy często nie są w stanie przyporządkować zakresu obowiązków poszukiwanego pracownika do konkretnego zawodu i wskazują na kategorię „pozostali”. Tym samym informacja o ofertach pracy w zestawieniu z informacją o osobach bezrobotnych, w postaci wskaźnika deficytu wskazywała przede wszystkim na kategorię „pozostali”, w których pojawiały się oferty pracy, lecz nie figurowały pod tym zawodem osoby bezrobotne. Dla uniknięcia sytuacji, w której sporą część zawodów stanowią zawody z kategorii „pozostali” niektóre urzędy pracy prezentują analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w układzie kodu 4 cyfrowego.

1. Bezrobocie wg grup zawodowych

Integralną częścią sprawozdawczości o rynku pracy jest statystyka bezrobotnych według zawodów i specjalności.

W końcu 2007 roku wśród zarejestrowanych bezrobotnych 1 415 565 osób posiadało zawód (specjalność).

W porównaniu do stanu z końca 2006 roku odnotowano wśród tej populacji spadek o 494 457 osób (o 25,9%). Względny spadek był zatem silniejszy niż odnotowany w analogicznym okresie wśród całej populacji bezrobotnych (o 24,4%).

Populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu, tzw. "grupa bez zawodu" spadła z 399 388 osób (stan w końcu 2006 r.) do 331 008 osób (stan w końcu 2007 r.) czyli o 68380 osób (o 17,1%).

Bezrobotni bez zawodu stanowili w końcu 2007 r. 19,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2006 r. – 17,3%).

Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 10 wielkich grup zawodowych.

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli 1 można zauważyć, że w porównywanym okresie spadek liczby rejestrujących się bezrobotnych odnotowano we wszystkich grup zawodowych.

Najsilniejszy względny spadek napływu odnotowano grupie siły zbrojne (o 50,1% tj. o 1 811 osób), która ma jednak marginalne znaczenie w strukturze grup wielkich.

Poza grupą siły zbrojne istotny względny spadek miał miejsce w wielkiej grupie pracownicy biurowi (o 17,5% tj. o 17 752 osoby), technicy i inny średni personel (o 14,7% czyli o 70 778 osób) oraz w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 13,8% tj. o 90 414 osób).

Wzrost napływu odnotowano wśród osób nie posiadających zawodu – o 12,1% czyli o 59 066 osób.

Kształtowanie się napływu wg wielkich grup zawodowych w 2006 i 2007 roku ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Napływ bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych w 2007 roku

Grupy zawodowe	„Napływ” bezrobotnych w roku:		Wzrost/spadek(-) do 2006 r.	
	2006	2007	w osobach	w %
Ogółem	2 692 351	2 491 242	-201 109	-7,5
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10 224	9 271	-953	-9,3
Specjaliści	263 434	247 797	-15 637	-5,9
Technicy i inny średni personel	482 074	411 296	-70 778	-14,7
Pracownicy biurowi	101 373	83 621	-17 752	-17,5
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	311 198	282 593	-28 605	-9,2
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	50 943	46 698	-4 245	-8,3
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	657 430	567 016	-90 414	-13,8
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	104 186	94 033	-10 153	-9,7
Pracownicy przy pracach prostych	221 229	201 402	-19 827	-9,0
Siły zbrojne	3 617	1 806	-1 811	-50,1
Bez zawodu	486 643	545 709	59 066	12,1

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPIPS-01

Z kolei biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu w końcu porównywanego okresu (2007 – 2006) spadek tej liczby odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodów, przy czym najsilniejszy w takich grupach, jak:

- siły zbrojne - o 42,1% (o 651 osób);
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 28,8% (o 168 760 osób);
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – o 26,4% (o 85 059 osób);
- pracownicy biurowi – 26,8% (o 26 012 osób);

Grupy: siły zbrojne, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz pracownicy biurowi były też grupami charakteryzującymi się najsilniejszym spadkiem napływu do bezrobocia, który przełożył się na spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy w końcu roku.

Najślabszy względny spadek w porównywanym okresie liczby zarejestrowanych bezrobotnych pozostających w ewidencji bezrobotnych odnotowano w grupie wielkiej specjaliści (o 17,7% tj. o 25 282 osoby), charakteryzującej się także najślabszym spadkiem napływu do bezrobocia (o 5,9% czyli o 15 637 osób). W grupie tej odpływ z bezrobocia tylko nieznacznie przewyższał napływ (odpowiednio 273 079 osób wobec 247 797 osób).

Tabela 2. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych

Grupy zawodowe	Liczba bezrobotnych wg stanu w końcu:		Wzrost/spadek(-) do 2006 r.	
	2006	2007	w osobach	w %
Ogółem	2 309 410	1 746 573	-562 837	-24,4
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	9 527	7 720	-1 807	-19,0
Specjaliści	143 215	117 933	-25 282	-17,7
Technicy i inny średni personel	330 856	251 302	-79 554	-24,0
Pracownicy biurowi	97 179	71 167	-26 012	-26,8
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	322 517	237 458	-85 059	-26,4
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	67 743	51 239	-16 504	-24,4
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	585 746	416 986	-168 760	-28,8
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	97 056	72 172	-24 884	-25,6
Pracownicy przy pracach prostych	254 636	188 692	-65 944	-25,9
Siły zbrojne	1 547	896	-651	-42,1
Bez zawodu	399 388	331 008	-68 380	-17,1

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS –01

Wy
200

- „1” – przedstawiciele władz publicznych , wyżsi urzędnicy i kierownicy
- „2” – specjaliści
- „3” – technicy i inny średni personel
- „4” – pracownicy biurowi
- „5” – pracownicy usług osobistych i sprzedawcy
- „6” – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy

- „7” – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
- „8” – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń
- „9” – pracownicy przy pracach prostych
- „0” – siły zbrojne

Można zauważyć, że zarówno w strukturze bezrobocia rejestrowanego ogółem, jak i w strukturze bezrobocia wśród osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy, pewne grupy wielkie charakteryzują się wysokim udziałem. Mowa tutaj o takich grupach, jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, w której długotrwale bezrobotni poprzednio pracujący stanowią 27,3% ogólnej liczby długotrwale bezrobotnych oraz 39,8% ogółu bezrobotnych w tej grupie czy grupie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, których omawiane udziały wynoszą odpowiednio: 16,9% oraz 43,3%.

Tabela 3. Bezrobotni poprzednio pracujący, pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy wg wielkich grup zawodów w końcu 2007 roku

Grupy zawodowe	Bezrobotni poprzednio pracujący, pozostający bez pracy powyżej 12-tu miesięcy		
	liczba osób	struktura %	udział % do bezrobotnych ogółem
Ogółem	607 534	100,0	34,8
z tego:			
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	3 419	0,6	44,3
Specjaliści	28 483	4,7	24,2
Technicy i inny średni personel	75 749	12,5	30,1
Pracownicy biurowi	34 053	5,6	47,8
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	102 921	16,9	43,3
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	21 903	3,6	42,7
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	166 042	27,3	39,8
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	31 652	5,2	43,9
Pracownicy przy pracach prostych	95 483	15,7	50,6
Siły zbrojne	146	0,0	16,3
Bez zawodu	47 683	7,9	14,4

Źródło: załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

Najwyższe odsetki długotrwale bezrobotnych poprzednio pracujących w ogólnej liczbie zarejestrowanych w danej grupie odnotowano w końcu 2007 r. w grupie pracowników przy pracach prostych (50,6%) oraz pracowników biurowych (47,8%). Najniższy był udział poprzednio pracujących pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się w grupie bez zawodu (14,4%).

2. Oferty wg grup zawodowych

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających kwalifikacje należące do grupy wielkiej „pracownicy przy pracach prostych” (24,8% ogółu zgłoszonych ofert pracy w 2007 roku) i do grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (21,7% ogółu). Często pracodawcy zgłaszali propozycje pracy dla przedstawicieli grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (14,4%);
- pracownicy biurowi (12,9%).
- technicy i inny średni personel (10,0%).

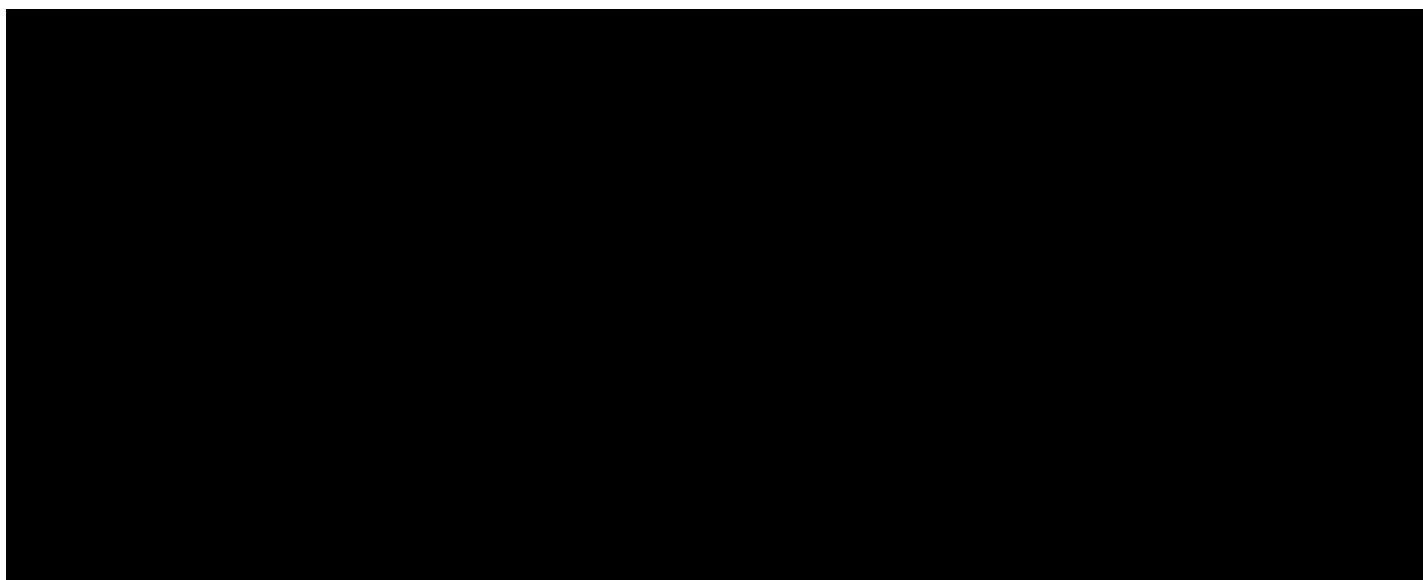
Porównanie liczby ofert pozyskanych przez urzędy pracy w 2006 i 2007 roku wskazuje, że obok grupy „siły zbrojne”, w której wzrost liczby ofert w porównywanym okresie był 30-krotny, największy względny (procentowy) wzrost dotyczył propozycji zatrudnienia dla bezrobotnych z grupy wielkiej „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” – o 20,9% oraz grupy „pracownicy biurowi” – o 17,1%.

Na kolejnych pozycjach pod względem wysokości względnego przyrostu liczby ofert pracy uplasowała się grupa wielka „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”, w której wzrost liczby ofert wyniósł 15,5% oraz grupa wielka „pracownicy przy pracach prostych”, gdzie liczba zgłoszonych w 2007 roku ofert pracy była o 12,3% wyższa w porównaniu do 2006 roku.

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych grup wskazuje, że:

- ❖ w grupach, w których odnotowano jedne z najsilniejszych spadków liczby bezrobotnych, tj. „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” oraz „pracownicy biurowi” równocześnie zanotowano wysokie wskaźniki przyrostu liczby ofert pracy;
- ❖ największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców, przy istotnym wskaźniku jego dynamiki (12,3%) zanotowano na pracowników rekrutujących się z grupy „pracownicy przy pracach prostych” , która jest jedną z najliczniej reprezentowanych przez osoby bezrobotne grup wielkich. Nastąpił jednocześnie dość znaczny spadek liczebności tej grupy o 25,9%;

Wykres 2. Struktura ofert pracy wg wielkich grup zawodów zgłoszonych w 2007 roku



„1” – przedstawiciele władz publicznych , wyżsi urzędnicy i kierownicy

„2” – specjaliści

„3” – technicy i inny średni personel

„4” – pracownicy biurowi

„5” – pracownicy usług osobistych i sprzedawcy

„6” – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy

„7” – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

„8” – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń

„9” – pracownicy przy pracach prostych

‘0” – siły zbrojne

Tabela 4. Oferty pracy wg wielkich grup zawodów zgłoszone w 2007 roku

Grupy zawodowe	Oferty pracy zgłoszone w:		Wzrost/spadek(-) do 2006 roku	
	2006	2007	w liczbach	w %
Ogółem	1 103 650	1 225 463	121 813	11,0
z tego:				
Przedstawiciele władz publicznych wyżsi urzędnicy i kierownicy	6 890	7 595	705	10,2
Specjaliści	59 017	62 034	3 017	5,1
Technicy i inny średni personel	117 069	122 122	5 053	4,3
Pracownicy biurowi	135 145	158 318	23 173	17,1
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	153 210	176 925	23 715	15,5
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6 757	7 533	776	11,5
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	254 663	265 640	10 977	4,3
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	87 701	106 028	18 327	20,9
Pracownicy przy pracach prostych	270 881	304 089	33 208	12,3
Siły zbrojne	23	683	660	2869,6
Bez zawodu	12 294	14 496	2 202	17,9

Źródło: załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

- ❖ systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie przynajmniej średnim, choć nadal pracodawcy zgłaszają wiele ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności, zaklasyfikowanych do grupy „pracownicy przy pracach prostych”.

3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o deficyt (nadwyżkę) podaży siły roboczej

Poprzez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_i^k = \bar{B}_i^k - \bar{O}_i^k$$

gdzie:

\bar{B}_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

\bar{O}_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku,

W oparciu o załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6-cio cyfrowy). W główce tablicy zamieszczono wskaźniki niezbędne do monitoringu. W oparciu o w/w tablicę dokonano rankingu 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu, co prezentuje tabela 5 oraz 20 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki, co prezentuje tabela 6.

W tabeli 5 zestawiono 30 zawodów najbardziej deficytowych w roku 2005 (od momentu rozpoczęcia prowadzenia monitoringu) i zbadano, jak kształtował się poziom deficytu w kolejnych latach tj. 2006 i 2007.

Tabela 5. Wskaźnik deficytu podaży siły roboczej w latach 2005-2007 - ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie deficytu podaży siły roboczej w 2005 roku.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik deficytu podaży siły roboczej		
		2005	2006	2007
914103	Robotnik gospodarczy	-24 434	-77 354	-92 449
343101	Pracownik administracyjny	-23 338	-17 678	-19 902
419101	Pracownik biurowy	-17 249	-33 368	-56 162
931203	Robotnik drogowy	-2 928	-2 981	-964
421102	Kasjer handlowy	-1 992	-5 224	-8 432
341503	Przedstawiciel handlowy	-1 876	-2 009	-2 046
341504	Telemarketer	-1 791	-2 640	-4 646
811102	Operator koparek i zwałowarek	-1 617	-2 470	-2 574
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	-1 614	-3 024	-2 578
346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	-1 590	-1 951	-2 266
348202	Bibliotekarz	-1 556	-1 892	-1 985
721401	Monter kadłubów okrętowych	-1 368	-2 128	-3 252
712901	Konserwator budynków	-1 017	-1 232	-1 469
712401	Zbrojarz	-1 013	-4 192	-3 828
712501	Meliorant	-908	-245	-1 253
721202	Spawacz ręczny gazowy	-864	-4 186	-4 378
712501	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	-845	-775	-611
235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	-769	-1 227	-1 909
712401	Brukarz	-755	-3 484	-2 884
741103	Rozbieracz - wykrawacz	-748	-294	-838
713201	Glazurnik	-746	-1 339	-1 783
414201	Ankieter	-741	-397	-207
346103	Opiekunka środowiskowa	-693	-935	-890
121103	Prezes	-650	-712	-932
341201	Agent ubezpieczeniowy	-616	-652	-819
713501	Monter/składacz okien	-603	-792	-1 441
713302	Tynkarz	-587	-1 663	-3 035
721203	Spawacz ręczny łukiem elektr.	-570	-2 215	-5 523
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	-562	-1 152	-1 944
341102	Doradca inwestycyjny	-552	-445	-646

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

W latach 2005 - 2007 zdecydowanie na 3-ch pierwszych miejscach pod względem poziomu deficytu siły roboczej uplasowały się takie zawody, jak: robotnik gospodarczy, pracownik administracyjny i pracownik biurowy. Poziom deficytu w zawodzie robotnik gospodarczy i pracownik biurowy wzrastał w kolejnych latach i w 2007 roku osiągnął wysokość ponad 3-krotnie wyższą niż w 2005 roku. Natomiast w zawodzie pracownik administracyjny zmniejszyło się natężenie deficytu.

Na marginesie należy zauważyć , że w większości przypadków praca w zawodach pracownik administracyjny czy pracownik biurowy wiąże się z ofertami stażu bądź przygotowania zawodowego, a więc ofertami pracy subsydiowanej. Dyskusyjna pozostaje kwestia czy w ofertach pracy powinny być uwzględniane oferty pracy subsydiowanej.

Spośród pozostałych zawodów charakteryzujących się znacznym poziomem deficytu w 2005 roku, znaczny wzrost deficytu w kolejnych latach wystąpił w zawodzie tynkarz (z poziomu 587 w 2005 roku do poziomu 3035 w 2007 roku) oraz prawie 10-krotnie w zawodzie spawacz ręczny łukiem elektrycznym (z poziomu 570 do poziomu 5523).

Analizując zawody pod względem najwyższego poziomu deficytu w 2007 roku należy zauważyć, że z uwagi na ich zwiększający się deficyt, na czołowych miejscach plasują się te same zawody, które występowały w 2005 roku czyli robotnik gospodarczy, pracownik biurowy i pracownik administracyjny. Należy również wspomnieć o kilku zawodach, które były nadwyżkowe w 2005 roku, a przeszły w deficytowe w kolejnych latach.

Na uwagę zasługuje zawód robotnika budowlanego czy sprzątaczkę, które w 2005 roku były zawodami o znacznym poziomie wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej, a stały się w 2007 roku zawodami deficytowymi o znaczącym poziomie wskaźnika deficytu podaży siły roboczej.

Tabela 5a. Zawody o skrajnie zmiennym poziomie podaży siły roboczej

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik deficytu podaży siły roboczej		
		2005	2006	2007
413103	Magazynier	5 526	-3 130	-11 051
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	3 701	-5 861	-10 326
932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 185	-3 509	-8 646
931301	Robotnik budowlany	16 109	1 343	-5 486
913207	Sprzątaczkę	8 079	3 820	-4 848
913204	Pomoc kuchenna	1 570	-596	-4 156
932103	Pakowacz	1 778	-1 991	-3 468
411101	Sekretarka	83	-1 679	-3096
712301	Cieśla	1 880	-3 377	-2 983
833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	499	-1 179	-2 973
828390	Pozostali monterzy aparatury, maszyn i sprzętu elektrycznego	417	-252	-2 394
828304	Monter sprzętu radiowego i telewizyjnego	252	-709	-2 388

W kolejnej tabeli zamieszczono ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej w 2005 roku.

Pod względem poziomu wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej zdecydowanie na pierwszych miejscach (niezmiennie na przestrzeni omawianych 3-letnich lat) plasują się zawody: sprzedawcy, asystenta ekonomicznego i technik mechanika, przy czym z roku na rok malała rozpiętość pomiędzy liczbą zarejestrowanych bezrobotnych a liczbą zgłoszonych ofert pracy.

Tabela 6. Wskaźnik nadwyżki podaży siły roboczej w latach 2005 – 2007 – ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej w 2005 roku.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik nadwyżki podaży siły roboczej		
		2005	2006	2007
522107	Sprzedawca	112 116	90 210	60 079
341902	Asystent ekonomiczny	86 507	80172	69 121
311502	Technik mechanik	62 485	57623	46 285
722204	Ślusarz	58 569	48733	39 740
723105	Mechanik samochodów osobowych	45 203	38561	28 245
241102	Ekonomista	42 532	35465	29 797
743304	Krawiec	39 810	35711	32 006
712102	Murarz	39 770	26 353	20 074
512201	Kucharz	37 620	31 710	25 910
311204	Technik budownictwa	25 775	22 599	18 912
321208	Technik rolnik	23 925	21 282	18 434
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	23 199	22 695	20 742
741203	Piekarz	22 146	20 763	16585
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	22 075	14 489	7 630
311302	Technik elektryk	18 847	15 819	11 143
341501	Handlowiec	18 812	20 363	16 541
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	18 566	16 309	13 425
741201	Cukiernik	16 707	15 306	13 493
722304	Tokarz	16 554	14 338	12 209
931301	Robotnik budowlany	16 109	1 343	-5 486
311401	Technik elektronik	15 733	14 567	11 241
742207	Stolarz meblowy	15 122	11 317	8 696
514302	Fryzjer	15 009	14 490	11 361
832101	Kierowca samochodu osobowego	13 836	7 481	1 414
723306	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	12750	11490	9802
311913	Technik technologii odzieży	12727	11713	9411
247901	Specjalista administracji publicznej	12465	12112	12451
244104	Pedagog	12350	14455	15308
742204	Stolarz	12164	9749	7800
743604	Szwaczka	11785	2923	1138

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

Malejący poziom wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej odnotowuje się we wszystkich (poza zawodami specjalista administracji publicznej i pedagog), zawodach uchwyconych w rankingu 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów w 2005 roku.

W wymienionym rankingu znalazł się zawód robotnika gospodarczego, który zarówno w 2005, jak i 2006 r. był zawodem nadwyżkowym, a w 2007 r. ze względu na zmniejszony napływ bezrobotnych go posiadających oraz systematyczny wzrost ofert pracy w tym zawodzie stał się deficytowy.

Analizując kształtowanie się poziomu wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej w 2007 roku należy zauważyć, że gros wymienionych w ranking zawodów utrzymuje się w omawianym okresie w grupie zawodów najbardziej nadwyżkowych, biorąc pod uwagę przewagę zarejestrowanych bezrobotnych nad ofertami pracy.

Niezmiennie od lat nadwyżkowy pozostaje zawód ekonomisty, chociaż równocześnie poziom nadwyżki systematycznie zmniejsza się. W grupie 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów znalazł się również pedagog oraz specjalista administracji publicznej, co z pewnością wiąże się z faktem niedopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy. W przypadku pedagoga poziom nadwyżki z roku na rok wzrasta, a jeśli chodzi o specjalistę administracji publicznej utrzymuje się na podobnym poziomie w analizowanych latach.

3.2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w zawodach.

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) w zawodzie k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\overline{O}_l^k}{\overline{B}_l^k}$$

gdzie:

O_l^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku,
l

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku.
l

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Tabela 7. Wskaźnik intensywności deficytu w latach 2005-2007 - ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika w 2005 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów		
		2005	2006	2007
916190	Pozostali ładowacze nieczystości	29,00	2,00	2,50
514490	Pozostali praktykujący niekonwencjonalne metody terapii	21,00	12,00	35,00
121290	Pozostali zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów	18,05	23,17	15,23
344290	Pozostali urzędnicy do spraw podatków	14,20	15,55	18,67
223404	Farmaceuta – farmacja szpitalna	12,00	13,00	12,00
815305	Operator wirówek	11,00	0,89	3,83
712405	Dróżnik obchodowy	10,64	4,83	3,18
821209	Operator urządzeń do produkcji mas asfaltobetonowych	10,00	14,00	3,00
916103	Sortowacz surowców wtórnych	9,19	6,89	9,30
815406	Operator urządzeń wyparnych	9,00	0,40	1,00
911201	Domokrążca	8,80	5,67	36,00
344203	Urzędnik podatkowy	8,73	14,00	39,56
414202	Kodowacz (koder)	8,67	0,25	x
827703	Operator urządzeń przetwórstwa kawy	8,25	13,00	x
112301	Zawodowy działacz organizacji związkowej	8,00	x	2,50
515907	Strażnik łowiecki	7,90	0,33	2,00
817101	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	7,79	13,80	2,54
235902	Nauczyciel konsultant	7,63	7,92	7,80
814107	Operator strugarek i frezarek do drewna	7,38	4,43	4,19
223156	Lekarz-rehabilitacja medyczna	7,33	8,00	x
224116	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	7,33	1,27	0,80
223902	Epidemiolog	7,00	2,20	1,43
313116	Realizator światła	7,00	4,50	2,00
347505	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	6,88	6,40	3,53
341504	Telemarketer	6,80	5,74	9,93
313102	Asystent techniczny realizatora dźwięku	6,00	3,00	1,11
348190	Pozostali pracownicy archiwów	6,00	1,70	3,73
742306	Tartacznik	5,88	4,92	4,95
414201	Ankieter	5,72	3,36	2,58
514990	Pozostali pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	5,42	6,57	19,20

X oznacza, że występuje niewielka liczba ofert pracy przy braku bezrobotnych

Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

Zawodem o najwyższym poziomie wskaźnika intensywności deficytu w 2005 roku był zawód pozostali ładowacze nieczystości. Jego deficytowość w kolejnych latach znacznie spadła, bo ponad 10-krotnie – z poziomu 29,00 do poziomu 2,50 w 2007 roku.

Znaczący natomiast wzrost wskaźnika intensywności deficytu w omawianym okresie odnotowano w takich zawodach, jak:

- urzędnik podatkowy – z poziomu 8,73 w 2005 roku do poziomu 39,56 w 2007 roku;
- lekarz medycyna pracy – z poziomu 4,00 w 2005 r. do poziomu 34,00 w 2007 r.
- domokrażca – z poziomu 8,80 w 2005 roku do poziomu 36,00 w 2007 roku.

W dalszej kolejności wymienić należy zawody kierowcy ciągnika siodłowego, optometrysty, blacharza okrętowego i funkcjonariusza służby penitencjarnej.

Występują także pewne zawody, które biorąc pod uwagę wskaźnik intensywności deficytu w 2005 roku występowały w grupie zawodów najbardziej deficytowych, a w kolejnych okresach stały się zawodami nadwyżkowymi bądź zrównoważonymi.

Są to takie zawody, jak:

- operator urządzeń wyparnych – cechujący się w 2005 roku poziomem wskaźnika intensywności deficytu 9,00, a w 2007 roku – 1,00 (czyli zawód zrównoważony);
- pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego – w 2005 roku poziom omawianego wskaźnika 7,33, w 2007 roku – 0,80 (tj. zawód nadwyżkowy).

Kierując się rozkładem wskaźnika intensywności deficytu w 2007 roku należy zauważyć, że gros zawodów najbardziej deficytowych w 2005 roku utrzymuje się na czołowych miejscach w 2007 roku. Są to zawody:

- urzędnik podatkowy (poziom wskaźnika w 2007 roku – 39,56);
- domokrażca (poziom wskaźnika w 2007 roku - 36,00);
- pozostali praktykujący niekonwencjonalne metody terapii (poziom wskaźnika – 35,00).

Na kolejnym miejscu uplasował się zawód lekarza medycyny pracy o wskaźniku intensywności deficytu 34,00, który w 2006 roku był zawodem zrównoważonym (wskaźnik – 1,00), a w 2005 roku ze wskaźnikiem 4,00 nie znalazł się w grupie 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika intensywności deficytu.

Występują również zawody, w których w poprzednich latach nie zarejestrowano bezrobotnych (dziel/0), a w 2007 roku dzięki występującej przewadze liczby ofert nad zarejestrowanymi bezrobotnymi pojawiły się w grupie zawodów najbardziej deficytowych. Należą tu m.in. zawody:

- kolporter (wskaźnik intensywności deficytu – 13,00);
- nauczyciel wychowania do życia w rodzinie (wskaźnik intensywności deficytu- 12,33);
- patroszacz ryb (10,00);
- dorożkarz (9,00);
- lektor języka angielskiego (7,96);
- tapicer meblowy (7,92).

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki w latach 2005-2007 - ranking 30 zawodów o najniższym poziomie wskaźnika w 2005 roku.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów		
		2005	2006	2007
311916	Technik transportu kolejowego	0,0014	0,0071	0,0049
341903	Organizator agrobiznesu	0,0027	0,0034	0,0032
641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0029	0,0036	0,0005
314303	Nawigator	0,0029	0,0031	0,0079
724105	Elektromechanik urządzeń sterowania ruchem kolejowym	0,0034	0,1088	0,0766
311914	Technik technologii szkła	0,0040	0,0259	0,0000
244204	Politolog	0,0042	0,0076	0,0037
611101	Rolnik łąkarz	0,0043	0,0093	0,0311
311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0058	0,0043	0,0040
244201	Filozof	0,0070	0,0035	0,0032
321307	Technik technologii żywności-przetwórstwo jajczarsko-drob.	0,0075	0,0940	0,0074
321208	Technik rolnik	0,0083	0,0058	0,0094
831208	Zwrotniczy	0,0090	0,0000	0,0000
712402	Monter nawierzchni kolejowej	0,0096	0,0920	0,2105
831206	Operator pociągowy	0,0097	0,0050	0,0184
321390	Pozostali technicy technologii żywności	0,0097	0,0139	0,0145
014101	Żołnierz okresowej służby wojskowej	0,0100	0,0000	0,0244
311910	Technik technologii ceramicznej	0,0100	0,0452	0,0059
743303	Kapelusznik-czapnik	0,0101	0,0000	0,2667
743101	Przędzacz	0,0101	0,0254	0,0185
321313	Technik technologii żywności- przetwórstwo zbożowe	0,0106	0,0050	0,0076
341404	Organizator usług hotelarskich	0,0106	0,0050	0,0076
211404	Oceanolog	0,0015	0,0000	0,0727
244303	Filolog- filologia polska	0,0117	0,0199	0,0062
611102	Rolni producent kwalifikowanych nasion rolniczych	0,0118	0,0290	0,0286
743606	Żaglownik	0,0118	0,0000	0,0000
221101	Antropolog	0,0123	0,0000	0,0000
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0127	0,0121	0,0103
829105	Operator urządzeń utylizacji surowców zwierzęcych	0,0128	0,0147	0,0049
743306	Rękawicznik	0,0130	0,0000	0,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01

Jak wynika z powyższej tabeli, wszystkie zawody przez cały miniony okres utrzymały swoją nadwyżkowość. Obok zawodów, gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki w kolejnych latach wzrósł, a więc przewaga bezrobotnych nad ofertami zmniejszyła się (np. zawód nawigatora czy monter nawierzchni kolejowej) wystąpiły też zawody, w których wskaźnik intensywności nadwyżki obniżył się do poziomu 0,0000 (m.in. zawód zwrotniczego czy antropologa).

W 2007 roku w 165 zawodach wskaźnik intensywności nadwyżki wynosił 0,0000, co oznacza, że w zawodach tych albo nie zgłoszono ofert pracy albo też ich liczba była drastycznie niska w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tych zawodach. Wśród zawodów tych wymienić można: rolnika chmielarza, technika nawigatora morskiego, technika garbarza, mechanika poświadczenia obsługi statku powietrznego czy radiooperatora pokładowego.

4. Bezrobocie wg Polskiej Klasyfikacji Działalności

Uwzględniając sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej ofert pracy zgłoszonych zostało w sekcjach, w których równocześnie zarejestrowanych jest najwięcej bezrobotnych.

Są to sekcje następujące dwie sekcje:

- przetwórstwo przemysłowe (261 731 ofert),
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego (208 124 oferty).

Z tych dwóch sekcji zostało zgłoszonych 38,4% ogólnej liczby ofert.

Napływ bezrobotnych i ofert pracy prezentuje tabela 9.

Wysoki wskaźnik ofert pracy poza przetwórstwem przemysłowym (21,4%) i handlem hurtowym i detalicznym (17,0%) występuje też w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa (15,6% ogółu zgłoszonych ofert pracy).

Do sekcji o największej przewadze liczby zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do liczby zgłoszonych ofert należały takie sekcje jak:

- przetwórstwo przemysłowe (poziom nadwyżki 10153);

- handel hurtowy i detaliczny itd. (poziom nadwyżki 8048).

Z kolei do sekcji deficytowych (czyli o przewadze liczby zgłoszonych ofert w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych) zalicza się sekcje:

- administracja publiczna i obrona narodowa itd. (poziom deficytu – 4680);
- obsługa nieruchomości, wynajem, nauka itd. (poziom deficytu 1758);
- edukacja (poziom deficytu 733);
- pośrednictwo finansowe (poziom deficytu 481);
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (poziom deficytu 429).

Należy zauważyć, że gama sekcji deficytowych, w odniesieniu do poprzednich okresów sprawozdawczych uległa rozszerzeniu (w 2005 roku jedynie sekcja pośrednictwo finansowe należała do sekcji deficytowych).

Niedobór siły roboczej na poziomie kraju, wykorzystując wskaźnik deficytu siły roboczej odnotowano w 6 sekcjach PKD, przy czym w sekcji ochrona zdrowia i opieka społeczna przewaga ofert była na tyle nieistotna, że można tam mówić o równowadze na rynku pracy. Równowaga dotyczyła również sekcji budownictwo oraz transport.

Natomiast do sekcji generujących w największym stopniu nadwyżkę siły roboczej należały sekcje:

- rybactwo (wskaźnik nadwyżki – 0,2);
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (wskaźnik nadwyżki – 0,2);
- górnictwo (wskaźnik nadwyżki – 0,3).

Tabela 9. Liczba bezrobotnych i ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców w 2007 roku według sekcji PKD

Sekcje PKD	Bezrobotni poprzednio pracujący		Oferty pracy	
	napływ	stan w końcu roku	napływ	stan w końcu roku
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	53 495	53 730	19 326	341
Rybacktwo	1 297	969	322	1
Górnictwo	6 384	5 923	1 871	105
Przetwórstwo przemysłowe	383 562	303 947	261 731	13 053
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	8 518	6 980	4 974	108
Budownictwo	147 690	104 934	128 133	5 135
Handel hurtowy i detaliczny itd.	304 699	237 662	208 124	6 871
Hotele i restauracje	45 016	34 916	38 150	1 305
Transport , gospodarka magazynowa i łączność	43 712	34 688	42 439	2 238
Pośrednictwo finansowe	14 615	11 297	20 392	710
Obsługa nieruchomości , wynajem itd.	85 725	55 863	106 815	6 054
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	134 961	98 098	191 119	2 819
Edukacja	37 643	27 607	46 434	827
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	48 801	43 510	53 949	1 588
Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	172 577	121 540	100 559	3 260
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	4 465	7 384	993	68
Organizacje i zespoły eksterytorialne	109	84	132	1
Działalność niezidentyfikowana	275 188	192 656	x	x
Ogółem	1 768 457	1 341 788	1 225 463	44 484

Źródło: Załącznik nr 2 do MPiPS –01

Zawody zrównoważone występowały w takich sekcjach, jak: budownictwo (wskaźnik 0,9), transport, gospodarka magazynowa i łączność (wskaźnik 1,0), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (wskaźnik 1,1).

Biorąc pod uwagę wskaźnik długotrwałego bezrobocia oscylował on w przedziale od 41,1% (sekcja obsługa nieruchomości itd.) do 66,4% (sekcja gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników).

5. Bezrobocie w układzie województw

W celu zapewnienia możliwości porównań pomiędzy poszczególnymi województwami przyjęto jako istotniejszy wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) siły roboczej w poszczególnych zawodach. W oparciu o ten wskaźnik wybrano z każdego województwa 15—20 zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Województwo dolnośląskie

Ranking 20 zawodów deficytowych według największego wskaźnika intensywności deficytu zawodów oraz 20 zawodów najbardziej nadwyżkowych w województwie w 2007 roku przedstawiają odpowiednio tabela 10 i 11.

Tabela 10. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w województwie dolnośląskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341504	Telemarketer	102,89
2	344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	71,00
3	414104	Kurier	56,50
4	814201	Operator linii do belowania makulatury	38,00
5	522103	Demonstrator wyrobów	29,00
6	232122	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie	27,00
7	915108	Noszowy	25,00
8	812402	Operator maszyn do prod. drutów i prętów	24,75
9	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	16,17
10	743703	Tapicer	16,00
11	826902	Operator maszyn tapicerskich	15,00
12	911202	Sprzedawca na telefon	15,00
13	233109	Nauczyciel plastyki w szkole podstawowej	12,00
14	313112	Operator kamery	12,00
15	814107	Operator strugarek i frezarek do drewna	11,33
16	347701	Asystent kierownika produkcji	11,00
17	826903	Operator urz. do klejenia elementów odzieży	11,00
18	233112	Nauczyciel techniki w szkole podstawowej	10,50
19	825308	Oper. pras do formow. wyrobów z masy papierniczej	10,37
20	916103	Sortowacz surowców wtórnych	10,33

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie dolnośląskim

W porównaniu do 2006 roku, zaszły istotne zmiany w rankingu zawodów deficytowych. Dla przykładu zawód operator maszyn tapicerskich, który zajmował w 2006 roku pierwsze miejsce pod względem wielkości wskaźnika intensywności deficytu, w 2007 roku spadł na 11 pozycję na liście rankingowej zawodów deficytowych. W 2006 roku wyżej wymieniony zawód legitymował się wskaźnikiem 70,0 ofert pracy przypadających na 1 zarejestrowanego bezrobotnego, podczas gdy w 2007 roku 15 ofert pracy.

W 2007 roku na pierwsze miejsce na liście rankingowej zawodów deficytowych przesunął się telemarketer ze wskaźnikiem 102,9 ofert pracy na 1 zarejestrowanego bezrobotnego (w 2006 roku na 10 miejscu ze wskaźnikiem 19,9). Z 12 miejsca w 2006 roku na 2 miejsce w 2007 roku przesunął się na liście zawodów deficytowych urzędnik ubezpieczeń społecznych. Wskaźnik intensywności deficytu w tym zawodzie zwiększył się z 14,5 w 2006 roku do 71,0 w 2007 roku.

Tabela 11. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie dolnośląskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	244204	Politolog	0,0024
2	743101	Przędzacz	0,0037
3	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0037
4	321208	Technik rolnik	0,0048
5	341403	Organizator usług gastronomicznych	0,0054
6	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,0060
7	827504	Operator urz. przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,0069
8	321206	Technik ogrodnik	0,0070
9	244502	Specjalista pracy socjalnej	0,0074
10	826203	Operator maszyn tkackich	0,0078
11	321204	Technik hodowca zwierząt	0,0078
12	222107	Inżynier zootechniki	0,0083
13	724205	Elektromonter maszyn i urz. gór. podziem.	0,0085
14	214102	Architekt krajobrazu	0,0097
15	244203	Historyk sztuki	0,0125
16	321308	Tech. techn. żywności - przetwórstwo mięsne	0,0136
17	311913	Technik technologii odzieży	0,0137
18	347302	Muzyk	0,0141
19	244201	Filozof	0,0143
20	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0160

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie dolnośląskim

Na liście 20 zawodów deficytowych legitymujących się najwyższym wskaźnikiem intensywności deficytu w 2007 roku znalazło się zaledwie 8 zawodów, które figurowały na liście 20 najbardziej deficytowych zawodów w 2006 roku.

W zawodach wymienionych w rankingu zawodów nadwyżkowych na znaczną liczbę bezrobotnych przypadało kilka lub zero ofert pracy.

Województwo kujawsko-pomorskie

Rynek pracy województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie, jak pozostałe rynki wojewódzkie, charakteryzuje zdecydowana przewaga zawodów nadwyżkowych. Z 1.520 występujących na wojewódzkim rynku pracy zawodów, 23,4% stanowią zawody deficytowe, 4,5% to zawody zrównoważone, natomiast 72,1% to zawody nadwyżkowe. W porównaniu do 2006 roku wzrósł udział zawodów deficytowych (o 4,2 punktu procentowego, z poziomu 19,2%), wzrósł także udział zawodów zrównoważonych (w 2006 roku wynosił 3,9%), obniżył się udział zawodów nadwyżkowych (z poziomu 76,9%).

Tabela 12. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu kujawsko- pomorskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	828304	Monter sprzętu radiowego i telewizyjnego	128,79
2	921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	12,68
3	713603	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	6,36
4	712501	Meliorant	4,44
5	343101	Pracownik administracyjny	3,87
6	243101	Archiwista	3,68
7	914103	Robotnik gospodarczy	3,65
8	232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	3,00
9	419101	Pracownik biurowy	2,96
10	411101	Sekretarka	2,82
11	241302	Doradca personalny	2,62
12	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	2,24
13	421102	Kasjer handlowy	2,21
14	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	2,06
15	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	1,91
16	233104	Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	1,86
17	828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	1,72
18	513102	Opiekunka dziecięca	1,69
19	346102	Opiekunka środowiskowa	1,69
20	823205	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	1,60

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim

Poza zawartymi w powyższej tabeli zawodami deficytowymi w 2007 roku na wojewódzkim rynku pracy poszukiwane były także osoby z grupy elementarnej

policjanci. W 2007 roku do powiatowych urzędów pracy w całym województwie napłynęło 248 takich ofert.

W porównaniu z rokiem 2006 na liście zawodów deficytowych pojawiły się nowe zawody takie, jak np. monter sprzętu radiowego i telewizyjnego, który uplasował się zdecydowanie na pierwszym miejscu wśród zawodów deficytowych (wskaźnik intensywności deficytu 128,79). Znalazł się również tutaj zawód monterów podzespołów i zespołów elektronicznych. W tym regionie tak duże zapotrzebowanie na monterów sprzętu elektronicznego i zawody pokrewne jest generowane przez firmy powstające na terenie utworzonej w Łysomicach Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (PSSE) . Powstanie podstrefy PSSE ściśle związane jest z inwestycją koncernu SHARP, który produkuje nowoczesne moduły ciekłokrystaliczne LCD.

Powiatowe urzędy pracy województwa w swoich raportach z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2007 r.” zgłaszały, iż pracodawcy mają problemy z pozyskaniem pracowników w następujących zawodach / branżach:

- budownictwo (w szczególności chodzi tu o osoby w zawodach cieśla, betoniarz, pomocnik murarza);
- przemysł produkcyjny;
- transport (w szczególności chodzi tu o kierowców tirów);
- gastronomia.

Na terenie województwa spośród 1.096 zawodów nadwyżkowych w końcu 2007 r.

najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych pozostawało w zawodach ujętych w tabeli 13.

W porównaniu z 2006 rokiem lista zawodów najbardziej nadwyżkowych praktycznie nie uległa zmianie.

Znamiennym wydaje się fakt, że zdecydowana większość wymienionych zawodów nadwyżkowych objęta jest kształceniem w systemie szkolnym. Sytuacja ta świadczy o niedopasowaniu kierunków (lub sposobu) kształcenia z wymogami współczesnego rynku pracy.

Tabela 13. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie kujawsko-pomorskim

Lp.	Kod Zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	611190	Pozostali rolnicy produkcji roślinnej	0,0030
2	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0042
3	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0072
4	321208	Technik rolnik	0,0161
5	341902	Asystent ekonomiczny	0,0215
6	311502	Technik mechanik	0,0391
7	247901	Specjalista administracji publicznej	0,0432
8	244104	Pedagog	0,0466
9	743304	Krawiec	0,0649
10	311204	Technik budownictwa	0,0849
11	241102	Ekonomista	0,0943
12	742207	Stolarz meblowy	0,1062
13	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,1248
14	741201	Cukiernik	0,1562
15	341501	Handlowiec	0,1609
16	722304	Tokarz	0,1929
17	741203	Piekarz	0,1934
18	722204	Ślusarz	0,1983
19	714101	Malarz budowlany	0,2341
20	514102	Fryzjer	0,2627

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim

Na kujawsko-pomorskim rynku pracy wśród zawodów nadwyżkowych odnotowano również takie zawody, gdzie wystąpiły nowe rejestracje bezrobotnych, a nie zarejestrowano żadnej oferty pracy. Spośród tych profesji, w końcu 2007 r. najwięcej bezrobotnych pozostawało w następujących zawodach:

- rolnik pracujący na własne potrzeby (456 zarejestrowanych);
- obuwnik przemysłowy (450 zarejestrowanych);
- rolnik upraw mieszanych (214 zarejestrowanych);
- organizator agrobiznesu (184 zarejestrowanych);
- politolog (135 zarejestrowanych);
- technik mechanizacji rolnictwa (114 zarejestrowanych).

Województwo lubelskie

W 2007 roku wystąpiły 84 zawody (w 4-cyfrowym kodzie zawodu) o wartości wskaźnika większej od 1,1 co oznacza, iż dane zawody są deficytowe.

Tabela 14. Ranking 15 najbardziej deficytowych grup zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu lubelskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	3442	Urzędnicy do spraw podatków	20,50
2	3423	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	8,00
3	2122	Statystycy	5,67
4	1212	Zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów	5,00
5	8121	Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych	4,56
6	3476	Animatorzy kultury	4,41
7	2431	Archiwiści i muzealnicy	4,31
8	7232	Mechanicy statków powietrznych i pokrewni	4,13
9	3477	Asystenci do spraw organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej	4,00
10	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	3,26
11	8111	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	3,27
12	3482	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	3,07
13	8151	Operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów	3,00
14	2353	Egzaminatorzy	3,00
15	4111	Sekretarki	2,88

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubelskim

Analizując powyższe zestawienie można stwierdzić, iż do zawodów deficytowych na lubelskim rynku pracy należały w zdecydowanej większości zawody, w których wymagane jest długoletnie, specjalistyczne kształcenie oraz te które wymagają praktyki i kilkuletniego doświadczenia zawodowego.

Z drugiej strony na lubelskim rynku pracy w ciągu 2007 roku odnotowano 273 zawody nadwyżkowe, wśród nich 54 zawody to te, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0000.

W zdecydowanie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy są zawody nadwyżkowe, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki zawodu równa jest 0,0000. Dla tych zawodów nie zgłoszono w ciągu roku żadnej oferty.

Tabela 15. Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych grup zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie lubelskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik Intensywności nadwyżki
1	6131	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0021
2	2121	Matematycy i pokrewni	0,0067
3	6111	Rolnicy produkcji roślinnej	0,0078
4	2114	Specjaliści nauk o Ziemi	0,0082
5	2442	Filozofowie, historycy i politolodzy	0,083
6	3214	Dietetycy i żywieniowcy	0,0161
7	3213	Technicy technologii żywności	0,0201
8	3473	Muzycy, piosenkarze i tancerze	0,0238
9	3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	0,0240
10	1229	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0260
11	2411	Ekonomiści	0,0266
12	8275	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni	0,0273
13	7324	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	0,0291
14	8283	Monterzy sprzętu elektronicznego	0,0357
15	2443	Filolodzy i tłumacze	0,0394

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubelskim

Województwo lubuskie

Na lubuskim rynku pracy zawody deficytowe stanowiły 22,6% ogółu zawodów. W stosunku do 2006 r. udział zawodów deficytowych wzrósł o 2,8 punktu procentowego. Wśród nich odnotowano 109 zawodów, dla których wskaźnik intensywności deficytu zawodów jest maksymalny, co oznacza, że w 2007 r. napływowi ofert pracy w danym zawodzie nie towarzyszył napływ bezrobotnych. W zawodach wyróżniających się maksymalnym wskaźnikiem deficytu, najwięcej zgłoszonych ofert pracy dotyczyło zatrudnienia w zawodzie operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej (78 ofert).

Spośród 365 grup elementarnych (czterocyfrowy kod zawodu) występujących w województwie lubuskim, odnotowano 9 grup zawodów dla których wpływały oferty pracy, ale nie odnotowano rejestracji bezrobotnych. Ponadto w 71 elementarnych grupach zawodów liczba zgłoszonych ofert pracy była wyższa niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 16. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu lubuskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	826301	Operator maszyn do szycia	77,50
2	916290	Pozostali zamiatacze i pokrewni	50,00
3	828490	Pozostali monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych	38,50
4	311908	Technik organizacji produkcji	33,00
5	741490	Pozostali robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	20,33
6	828109	Monter pojazdów i urządzeń transportowych	18,00
7	315201	Diagnosta samochodowy	17,00
8	829103	Operator urządzeń pakujących	16,00
9	828402	Monter rowerów i wózków	15,60
10	826990	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych	15,00
11	932111	Pomoc krawiecka	14,00
12	823290	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów sztucznych	13,75
13	821106	Operator maszyn i urządzeń do produkcji łożysk tocznych	13,50
14	742105	Sortowacz materiałów drzewnych	13,10
15	828390	Pozostali monterzy sprzętu elektronicznego	12,71
16	826690	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji obuwia	12,00
17	341102	Doradca inwestycyjny	10,50
18	235102	Nauczyciel instruktor	10,00
19	827804	Operator urządzeń do produkcji piwa	10,00
20	345302	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	9,00

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubuskim

Do grup zawodów deficytowych zalicza się: operatorów maszyn do szycia, monterów wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych, operatorów urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewnych, gospodarzy budynków, specjalistów metod nauczania, urzędników do spraw podatków, nauczycieli szkół specjalnych.

Zawody nadwyżkowe stanowiły 73,1% ogółu zawodów. W stosunku do 2006 r. udział zawodów nadwyżkowych zmniejszył się o 2,2 punktu procentowego. Wśród nich odnotowano 563 zawody (56,4% ogółu zawodów nadwyżkowych), dla których wskaźnik nadwyżki zawodów był równy zero co oznacza, że w 2007 r. nie odnotowano dla nich ofert pracy. Największy „napływ” bezrobotnych w zawodach „zerowych” odnotowano wśród: pozostałych mechaników pojazdów samochodowych (zarejestrowano 376 bezrobotnych).

W pozostałych 436 zawodach odnotowano „napływ” ofert pracy, a w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów, na czołowych miejscach znalazły się zawody ujęte w tabeli 17.

Tabela 17. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie lubuskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	321208	Technik rolnik	0,0038
2	743206	Tkacz	0,0066
3	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0084
4	321308	Technik technologii żywności – przetwórstwo mięsne	0,0099
5	311913	Technik technologii odzieży	0,0102
6	723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0117
7	321204	Technik hodowca zwierząt	0,0119
8	321390	Pozostali technicy technologii żywności	0,0139
9	911101	Sprzedawcy ulicznych produktów nieżywnościowych	0,0150
10	723303	Mechanik maszyn i urządzeń górniczych	0,0167
11	723103	Mechanik ciągników	0,0192
12	244505	Specjalista pracy socjalnej	0,0227
13	422301	Telefonistka	0,0227
14	933105	Robotnik na rampie	0,0233
15	341404	Organizator usług hotelarskich	0,0238
16	341902	Asystent ekonomiczny	0,0283
17	723301	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,0283
18	321206	Technik leśnik	0,0303
19	721104	Modelarz odlewniczy	0,0303
20	833103	Operator maszyn rolniczych	0,0303

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie lubuskim

Zdecydowaną większość grup elementarnych stanowiły grupy zawodów nadwyżkowych – 276 grup, gdzie liczba rejestrujących się bezrobotnych była zdecydowanie wyższa od liczby zgłaszanych przez pracodawców ofert pracy. W tej liczbie odnotowano 69 grup zawodów, dla których nie odnotowano żadnej oferty pracy. Do grup zawodów najbardziej nadwyżkowych można zaliczyć: rolników i rybaków pracujący na własne potrzeby, żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, filozofów, historyków i politologów, techników rolników, leśników i pokrewnych, techników technologii żywności, dietetyków i żywieniowców, techników mechaników, telefonistów.

Województwo łódzkie

Na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy za 2007 r. w województwie łódzkim wyodrębniono 1.125 zawodów nadwyżkowych, 38 zawodów deficytowych oraz 80 zawodów zrównoważonych. Zawody najbardziej deficytowe na łódzkim rynku pracy w 2007 roku prezentuje tabela 18.

Nadal na pierwszych miejscach w rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pojawiają się zawody robotnik gospodarczy, pracownik biurowy, pracownik administracyjny. I tak jak w latach ubiegłych praca oferowana w obrębie wymienionych specjalności, czy kwalifikacji jest najczęściej subsydiowana: dla robotnika gospodarczego są to roboty publiczne, zaś dla pracownika biurowego, czy pracownika administracyjnego – staże. Duża liczba ofert dotycząca tych zawodów może świadczyć o sporym zainteresowaniu pracodawców dofinansowaniem takich właśnie stanowisk.

Tabela 18. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu łódzkim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	511204	Kontroler biletów	10,00
2	832201	Kierowca autobusu	7,01
3	713302	Tynkarz	6,61
4	348202	Bibliotekarz	6,36
5	712204	Zbrojarz	5,25
6	713201	Glazurnik	4,51
7	343101	Pracownik administracyjny	4,22
8	725110	Monter elektronik – urządzenia radiowo-telewizyjne	4,03
9	811102	Operator koparek i zwałowarek	3,77
10	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	3,73
11	931205	Robotnik torowy	3,68
12	914103	Robotnik gospodarczy	3,68
13	419101	Pracownik biurowy	3,32
14	422201	Recepcjonista	3,19
15	421102	Kasjer handlowy	2,96
16	413103	Magazynier	2,61
17	741103	Rozbieracz - wykrywacz	2,47
18	712401	Brukarz	2,39
19	712301	Cieśla	2,29
20	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	2,13

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie łódzkim

Analiza zawodów deficytowych potwierdza przedstawione wcześniej spostrzeżenia dotyczące dużego zapotrzebowania na zawód kierowcy, zarówno samochodu ciężarowego jak i autobusu oraz na zawody z branży budowlanej, która obecnie odczuwa ogromny deficyt siły roboczej (najbardziej poszukiwani są: tynkarz, cieśla, glazurnik, zbrojarz, brukarz).

Nie można ponadto nie wspomnieć o zawodzie operatora zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym, który do tej pory pojawiał się jako zawód o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu, a w 2007 r. odnotowano maksymalny deficyt (0 bezrobotnych na 183 oferty). Jest to więc zawód nadal zaliczany do najbardziej poszukiwanych w województwie łódzkim z uwagi na intensywny rozwój firm produkcyjnych.

Z wielkiej grupy operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, która cieszy się dużą popularnością na rynku pracy nadal w porównaniu z latami ubiegłymi istnieje duże zapotrzebowanie na operatorów koparek i zwałowarek. W 2006 r. zgłoszono 181 ofert pracy przy 52 zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie. W 2007 r. ofert pracy było również 211 przy 56 zarejestrowanych bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu 3,77).

Tabela 19. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie łódzkim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	321208	Technik rolnik	0,0012
2	321206	Technik ogrodnik	0,0035
3	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0101
4	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0153
5	341902	Asystent ekonomiczny	0,0244
6	247901	Specjalista administracji publicznej	0,0255
7	311913	Technik technologii odzieży	0,0276
8	743304	Krawiec	0,0316
9	311502	Technik mechanik	0,0349
10	241102	Ekonomista	0,0553
11	244104	Pedagog	0,0814
12	311401	Technik elektronik	0,1082
13	512202	Kucharz małej gastronomii	0,1106
14	311302	Technik elektryk	0,1352
15	311204	Technik budownictwa	0,1434
16	312102	Technik informatyk	0,1883
17	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,2019
18	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,2168
19	722304	Tokarz	0,2218
20	722204	Ślusarz	0,2722

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie łódzkim

W rankingu zawodów nadwyżkowych połowa to zawody wymagające wykształcenia średniego. W tej grupie na czele rankingu znalazły się zawody: asystent ekonomiczny oraz technik mechanik.

Aż cztery zawody pochodzą z grupy specjaliści (wykształcenie wyższe), a są to: ekonomista, pedagog, specjalista do spraw marketingu i handlu, specjalista administracji publicznej.

Pozostałe zawody wymagają wykształcenia zawodowego. Ta grupa (11 zawodów) jest najliczniej reprezentowana przez zawody z wielkiej grupy robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń. Najwyższą średnią miesięczną nadwyżką siły roboczej w tej grupie wykazują zawody: ślusarz 177,6 (przy wskaźniku intensywności nadwyżki 0,2722) i mechanik samochodów osobowych – średnia miesięczna nadwyżka siły roboczej - 157,2, a wskaźnik intensywności nadwyżki – 0,2019.

Województwo małopolskie

Wśród zawodów określanych mianem deficytowych znalazło się 81 zawodów (wobec 55 w 2006 r.). Zawody deficytowe można przyporządkować do kilku szerszych grup, które są związane z następującymi branżami:

- Zawody „ery społeczeństwa informacyjnego”: programiści, operatorzy sprzętu komputerowego, projektanci i analitycy systemów komputerowych, kreślarze i graficy komputerowi, inżynierowie elektroniki i telekomunikacji, operatorzy wprowadzania danych, pracownicy bibliotek i informacji naukowej, archiwiści i muzealnicy,
- Specjaliści: urzędnicy ds. podatków, animatorzy kultury, pośrednicy ubezpieczeniowi, dealerzy i maklerzy aktywów finansowych, farmaceuci, spedytorzy, inżynierowie elektrycy,
- Nauczyciele: specjaliści metod nauczania, nauczyciele szkół specjalnych, nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy, nauczyciele przedszkoli,
- Budownictwo i branże okołobudowlane: inspektorzy budowlani i przeciwpożarowi, tynkarze, betoniarze, robotnicy budowy dróg, robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym i wodnym, robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe, cieśle i stolarze budowlani, dekarze, kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie, robotnicy przygotowujący drewno, szklarze,
- Obróbka metali, mechanika maszyn i urządzeń:, spawacze,ciągacze i tłoczarze, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, operatorzy maszyn i urządzeń

w tym: wózków podnośnikowych, maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych, maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, urządzeń do produkcji wyrobów farmaceutycznych, kosmetycznych i sanitarnych, maszyn do produkcji wyrobów z gumy, maszyn górniczych, maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych, maszyn do produkcji wyrobów papierniczych, maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów piekarniczych i cukierniczych oraz koncentratów spożywczych, robotów i manipulatorów przemysłowych, urządzeń do obróbki drewna, maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych i kamiennych, maszyn drukujących oraz introligatorskich monterzy w tym: aparatury, maszyn i sprzętu elektrycznego, sieci komunalnych, sprzętu elektronicznego, wyrobów z drewna, wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych,

- Usługi bezpośrednie: pracownicy domowej opieki osobistej, opiekunki dziecięce, kasjerzy bankowi, kasjerzy i sprzedawcy biletów, recepcjoniści i rejestratorzy, sprzedawcy uliczni, myjący pojazdy i szyby, praczki ręczne i prasowacze,
- Usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej: sekretarki, pracownicy usług ochrony, księgowi, magazynierzy, gońcy, pracownicy obsługi biurowej, gospodarze budynków, pracownicy administracyjni, pomoce i sprzątaczkę biurowe i hotelowe,
- Inne: kierowcy samochodów ciężarowych, kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów, kodowacze i korektorzy, ładowacze nieczystości, asystenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych, kopiści, trawiacze i grawerzy, doręczyciele pocztowi i pokrewni.

Tabela 20. Ranking 20 najbardziej deficytowych grup zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu małopolskim

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności deficytu
1	3442	Urzędnicy do spraw podatków	52,33
2	4142	Kodowacze i korektorzy	27,00
3	2132	Programiści	6,89
4	9211	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	5,44
5	4211	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	5,28
6	8229	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	4,88
7	3151	Inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni	4,86
8	2351	Specjaliści metod nauczania	4,67
9	8291	Operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	4,50
10	3476	Animatorzy kultury	4,23
12	3482	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	3,85
13	8334	Operatorzy wózków podnośnikowych	3,79
14	2431	Archiwiści i muzealnicy	3,72
15	7133	Tynkarze i pokrewni	3,49
16	9161	Ładowacze nieczystości	3,44
17	4113	Operatorzy wprowadzania danych	3,00
18	7212	Spawacze i pokrewni	2,87
19	7122	Betoniarze	2,70
20	8232	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	2,65

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie małopolskim

Do zawodów nadwyżkowych należą:

- Zawody związane z rolnictwem, leśnictwem oraz hodowlą zwierząt: technicy rolnicy i leśnicy, rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej, rolnicy produkcji roślinnej, rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby, robotnicy leśni,
- Zawody związane z produkcją i przetwórstwem żywności: operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw i nasion oleistych, dietetycy i żywieniowcy,
- Zawody związane z przetwórstwem odzieżowym: kuśnierze, przygotowawcze włókna i przędzarze, tkacze i dziewiarze, plecionkarze i szcotołkarze, krawcy i kapelusznicy,
- Pozostałe zawody: ekonomiści, matematycy, filozofowie, historycy i politolodzy, organizatorzy turystyki, policjanci, żołnierze zasadniczej służby wojskowej, marynarze, kierownicy pociągów, konduktorzy i rewizorzy, maszynistki

i stenografowie, technicy mechanicy, technicy budownictwa i ochrony środowiska, mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń, operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców, robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach, mechanicy precyzyjni, pomoce domowe i sprzątaczkę.

Województwo mazowieckie

Wśród 1.745 zawodów i specjalności występujących na mazowieckim rynku pracy, uwzględniając tylko oferty pracy zgłoszone w powiatowych urzędach pracy, deficyt podaży pracy wystąpił w 393 zawodach, zrównoważenie popytu na pracę i podaży pracy wystąpiło w 86 przypadkach. Natomiast 1.266 zawodów można określić jako nadwyżkowe.

Ranking zawodów deficytowych zawiera tabela 21.

Tabela 21. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu mazowieckim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	135,25
2	733105	Wytwórca sztucznych kwiatów	23,00
3	121103	Prezes	20,27
4	933108	Tragarz	18,00
5	513201	Asystentka pielęgniarstwa	16,00
6	825304	Operator maszyn do produkcji papierowych artykułów toaletowych i sanitarnych	15,25
7	341504	Telemarketer	13,63
8	347503	Instruktor odnowy biologicznej	13,00
9	722205	Ślusarz galanterii metalowej	9,73
10	342301	Pośrednik pracy	9,00
11	713302	Tynkarz	8,66
12	511201	Kierownik pociągu	8,13
13	235904	Nauczyciel psycholog	8,00
14	513103	Opiekunka dziecięca domowa	8,00
15	822104	Operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych	7,53
16	214922	Normalizator	7,00
17	921104	Pomocniczy robotnik szklarniowy	7,00
18	743703	Tapicer meblowy	6,50
19	742306	Tartacznik	6,25
20	344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	6,20

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie mazowieckim

Wśród zawodów deficytowych wymieniony został zawód *prezesa* (wskaźnik deficytu 20,27) - „deficyt” w znacznej mierze wynika z zapotrzebowania na zatrudnianie cudzoziemców, którzy stanowią kadrę kierowniczą wielu firm zagranicznych usytuowanych na terenie województwa mazowieckiego. Duże zapotrzebowanie pracodawców na *kierowców ciągnika siodłowego* (wskaźnik deficytu 135,25) wiąże się także z chęcią zatrudnienia cudzoziemców.

Tabela 22. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie mazowieckim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0021
2	341404	Organizator usług hotelarskich [0,0026
3	321208	Technik rolnik	0,0033
4	611104	Rolnik upraw polowych	0,0034
5	244105	Socjolog	0,0035
6	244303	Filolog – filologia polska	0,0036
7	341403	Organizator usług gastronomicznych	0,0042
8	244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0043
9	311911	Technik technologii drewna	0,0076
10	311209	Technik ochrony środowiska	0,0078
11	611103	Rolnik upraw mieszanych	0,0093
12	222104	Inżynier ogrodnictwa	0,0104
13	723310	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0109
14	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,0127
15	211402	Geograf	0,0135
16	321205	Technik leśnik	0,0139
17	321206	Technik ogrodnik	0,0142
18	311918	Technik włókiennik	0,0152
19	621105	Ogrodnik – uprawa warzyw polowych	0,0168
20	816101	Elektroenergetyk elektrowni ciepłych	0,0182

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie mazowieckim

Warto zaznaczyć, że w rankingu zawodów nadwyżkowych pojawiły się zawody wymagające wykształcenia wyższego, takie, jak: socjolog, filolog – filologia polska, filolog – filologia obcojęzyczna, inżynier ogrodnictwa, geograf. Zapewne wynika to z faktu, że pracodawcy rzadko decydują się na zgłaszanie ofert pracy dla bezrobotnych z wyższym wykształceniem, natomiast w sytuacji dynamicznego rozwoju szkolnictwa wyższego coraz więcej osób ma możliwość zdobycia indeksu

wyższej uczelni, a nie zawsze po ukończeniu studiów od razu znajdują one zatrudnienie.

Województwo opolskie

Ranking zawodów deficytowych występujących na opolskim rynku pracy zawiera tabela 23.

Tabela 23. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu opolskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	732208	Szlifierz szkła płaskiego	26,0000
2	344203	Urzędnik podatkowy	25,0000
3	828111	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	22,5000
4	345301	Funkcjonariusz służby ochrony	18,3333
5	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	13,9048
6	413102	Inwentaryzator	13,3333
7	812202	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	13,3333
8	243101	Archiwista	10,0000
9	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	10,0000
10	712903	Monter konstrukcji budowlanych	8,9231
11	741101	Garmażer	7,5000
12	341504	Telemarketer	6,6667
13	346102	Opiekun w domu opieki społecznej	5,0952
14	821104	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli	5,0769
15	831212	Ustawiacz	5,0000
16	734305	Montażysta reprodukcyjny	4,8182
17	341201	Agent ubezpieczeniowy	4,6667
18	828106	Monter mechanizmów i przyrządów precyzyjnych	4,4444
19	422202	Rejestratorka medyczna	4,2941
20	341901	Asystent bankowości	4,2308

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie opolskim

W rankingu zawodów deficytowych czołowe miejsca zajmują zawody, które charakteryzują się – pomimo relatywnie niewielkiego napływu bezrobotnych – bardzo małym napływem ofert (rzędu 1-4 oferty na rok). Były to zawody szlifierza szkła płaskiego, urzędnika podatkowego, monter sprzętu gospodarstwa domowego czy funkcjonariusza służby ochrony. Trudno jednak uznać te zawody – tak jak i większość w rankingu zawodów deficytowych – za istotne dla regionalnej gospodarki, przede wszystkim z racji niskiego poziomu napływu bezrobotnych i ofert. Za wyjątek uznać można wychowawców w placówkach oświatowych,

wychowawczych i opiekuńczych czy opiekunów w domach opieki społecznej. W przypadku tych zawodów zwraca uwagę wysoki napływ ofert pracy (średnio ponad 24 oferty/m-c). Warto również zauważyć, że niektóre zawody w rankingu profesji deficytowych duplikują się wobec rankingu z roku 2006. Chodzi tu o zawody wychowawców w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych, telemarketerów, agentów ubezpieczeniowych. Można by pokusić się o stwierdzenie, że są to profesje o trwałym deficycie, gdyby nie fakt, że część z nich notuje bardzo wysoki odsetek ofert wykorzystanych (wychowawca w placówkach... - 100% wykorzystania ofert).

Warto również wspomnieć, że wysoka podaż ofert pracy w połączeniu ze wzrostem liczby wyrejestrowań wobec roku 2006 spowodowała, że w ogólnej strukturze zawodowej bezrobotnych w regionie nastąpił wzrost liczby profesji deficytowych ze 133 w roku 2006 do 202 w roku 2007.

Ranking zawodów nadwyżkowych prezentuje tabela 24.

Tabela 24. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie opolskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik Intensywności nadwyżki
1	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0062
2	321206	Technik ogrodnik	0,0075
3	321205	Technik leśnik	0,0118
4	311502	Technik mechanik	0,0139
5	241102	Ekonomista	0,0163
6	621106	Ogrodnik upraw pod osłonami	0,0163
7	341902	Asystent ekonomiczny	0,0167
8	743202	Dziwiarz	0,0169
9	611104	Rolnik upraw polowych	0,0199
10	311913	Technik technologii odzieży	0,0202
11	311911	Technik technologii drewna	0,0208
12	723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0221
13	311204	Technik budownictwa	0,0289
14	341401	Organizator obsługi turystycznej	0,0366
15	621105	Ogrodnik uprawy warzyw polowych	0,0380
16	321208	Technik rolnik	0,0389
17	211301	Chemik	0,0449
18	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0484
19	741201	Cukiernik	0,0511
20	743206	Tkacz	0,0611

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie opolskim

Najwyższa podaż pracy w woj. opolskim w 2007 r. charakteryzowała osoby z wykształceniem średnim, związane z zawodami rolniczymi, ogrodniczymi i leśnymi:

technik ogrodnik, technik leśnik, ogrodnik upraw pod osłonami, rolnik upraw polowych, technik rolnik, rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej. Jest to zresztą sytuacja typowa również dla lat ubiegłych. Z grupy specjalistów zawodami generującym od lat nadwyżkę bezrobotnych są m.in. ekonomiści. Warto też zauważyć, że ranking opisujący zawody nadwyżkowe jest o wiele bardziej rozbudowany, co wynika przede wszystkim z większej łatwości w ich odnalezieniu. Innymi słowy – grupa zawodów nadwyżkowych jest w województwie o wiele liczniejsza i stworzona przez zawody charakterystyczne, o dużym napływie do bezrobocia i niskiej płynności. Niektóre z zawodów nadwyżkowych łączą się w pokrewne grupy, związane np. z budownictwem (technik budownictwa, stolarz budowlany a także – nieobecne w czołówce rankingu, choć mające charakter nadwyżkowy – dekarz, betoniarz, malarz budowlany, murarz), ekonomią (ekonomiści, asystenci ekonomiczni), pracownicy związani z produkcją żywności, (cukiernicy, rzeźnicy, kucharze) itp.

Województwo podlaskie

Na podlaskim rynku pracy można wskazać następujące grupy zawodów deficytowych:

- zawody związane z wysokimi kwalifikacjami zawodowymi i pełnieniem funkcji kierowniczych (kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych, kierownicy działów informatyki, marketingu i sprzedaży, zaopatrzenia i dystrybucji, dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi oraz ich zastępcy),
- zawody na średnim poziomie wykształcenia, związane z kontaktami z klientem, wymagające umiejętności interpersonalnych (pracownicy ds. zatrudnienia i pośrednictwa pracy, prezenterzy, inspicjenci i pokrewni, pracownicy bibliotek i informacji naukowej, dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni, pracownicy obsługi biurowej i sekretarki, jak również animatorzy kultury, przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek),
- zawody związane z wykształceniem zasadniczym zawodowym; jako przykład można tu wskazać monterów wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych, robotników obróbki kamienia, robotników pomocniczych w budownictwie drogowym, operatorów maszyn górniczych i pokrewnych, robotników budowlanych robót stanu surowego i pokrewnych, operatorów maszyn do produkcji wyrobów papierniczych.

Poniższa tabela przedstawia listę rankingową 20 najbardziej deficytowych 6-cyfrowych zawodów w woj. podlaskim

Tabela 25. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu podlaskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	18,33
2	222101	Doradca rolniczy	16,75
3	713501	Monter/składacz okien	15,07
4	343102	Sekretarka medyczna	11,00
5	123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	7,50
6	741103	Rozbieracz- wykrawacz	4,57
7	712204	Zbrojarz	4,51
8	914103	Robotnik gospodarczy	4,36
9	341901	Asystent bankowości	4,00
10	419101	Pracownik biurowy	3,96
11	348202	Bibliotekarz	3,81
12	331101	Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	3,56
13	811102	Operator koparek i zwalówarek	3,27
14	712901	Konserwator budynków	3,21
15	346103	Opiekunka środowiskowa	3,14
16	931203	Robotnik drogowy	2,64
17	343101	Pracownik administracyjny	2,62
18	711301	Kamieniarz	2,53
19	821103	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	2,38
20	712301	Cieśla	2,29

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podlaskim

Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej nadwyżkowe na podlaskim rynku pracy są zawody związane z rolnictwem, a także zawody zaliczane do średniego personelu technicznego.

Tabela 26. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie podlaskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	743101	Przędzacz	0
2	311918	Technik włókiennik	0
3	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0109
4	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,015
5	311913	Technik technologii odzieży	0,0159
6	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0173
7	723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0251
8	611104	Rolnik upraw polowych	0,0274
9	222105	Inżynier rolnictwa	0,0275
10	321208	Technik rolnik	0,0278
11	311204	Technik budownictwa	0,0391
12	512202	Kucharz małej gastronomii	0,0415
13	244104	Pedagog	0,0452
14	311911	Technik technologii drewna	0,0452
15	743206	Tkacz	0,0531
16	241102	Ekonomista	0,0568
17	311502	Technik mechanik	0,0616
18	321206	Technik ogrodnik	0,0625
19	311401	Technik elektronik	0,0737
20	242904	Prawnik legislator	0,0762

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podlaskim

Województwo podkarpackie

Zawody najbardziej deficytowe w województwie podkarpackim w 2007 roku przedstawia tabela 27.

Tabela 27. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu podkarpackim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341504	Telemarketer	48,4
2	419104	Pracownik kancelaryjny	38,0
3	916103	Sortowacz surowców wtórnych	35,0
4	235910	Wykładowca na kursach (edukator, trener)	28,0
5	341102	Doradca inwestycyjny	26,5
6	828106	Monter mechanizmów i przyrządów precyzyjnych	21,0

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
7	347203	Lektor	13,0
8	347510	Trener sportowy	13,0
9	213202	Projektant stron internetowych (webmaster)	12,0
10	347701	Asystent kierownika produkcji	12,0
11	311202	Laborant budowlany	11,0
12	712405	Dróżnik obchodowy	11,0
13	414104	Kurier	10,0
14	915203	Parkingowy	10,0
15	322502	Laborant weterynaryjny	8,0
16	331102	Instruktor nauki jazdy	8,0
17	713502	Monter żaluzji	8,0
18	814107	Operator strugarek i frezarek do drewna	8,0
19	742306	Tartacznik	7,3
20	713201	Glazurnik	6,4

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podkarpackim

Tabela 28. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie podkarpackim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0023
2	827202	Operator urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich	0,0028
3	341903	Organizator agrobiznesu	0,0030
4	827504	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,0057
5	321206	Technik ogrodnik	0,0058
6	723301	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,0068
7	321304	Technik technologii żywności- produkcja piekarsko-ciastkarska	0,0073
8	311911	Technik technologii drewna	0,0074
9	723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0086
10	311913	Technik technologii odzieży	0,0101
11	244105	Socjolog	0,0119
12	321208	Technik rolnik	0,0121
13	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0127
14	247901	Specjalista administracji publicznej	0,013
15	244303	Filolog – filologia polska	0,0132
16	241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0134

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
17	341404	Organizator usług hotelarskich	0,0136
18	241205	Specjalista do spraw rachunkowości	0,0139
19	743202	Dziewiarz	0,0157
20	743206	Tkacz	0,0157

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podkarpackim

Na uwagę zasługuje fakt, że wśród 20 zawodów o największej intensywności nadwyżki znalazło się aż siedem osób reprezentujących wykształcenie średnie techniczne.

Województwo pomorskie

W 2007 roku w rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa pomorskiego odnotowano, że wśród 1.471 zawodów można wyodrębnić 851 zawodów nadwyżkowych, 540 zawodów deficytowych oraz 80 zawodów zrównoważonych. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie dotyczy wszystkich 1.471 zawodów, ale tylko tych, w których w 2007 r. zgłoszono do powiatowych urzędów pracy województwa 400 i więcej ofert pracy.

W 2007 roku zawody deficytowe stanowiły 36,7% (w 2006 r. – 31,6%). W rankingu zawodów i specjalności, w których zgłoszono ponad 400 ofert pracy znalazło się 27 zawodów deficytowych. Wśród nich najwięcej było zawodów z grupy wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz z grupy pracownicy przy pracach prostych.

Ranking zawodów według najwyższego wskaźnika intensywności deficytu przedstawia tabela 29.

Tabela 29. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu pomorskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	28,15
2	721401	Monter kadłubów okrętowych	13,84
3	713802	Monter rurociągów okrętowych	10,51
4	712401	Brukarz	5,68
5	421102	Kasjer handlowy	5,13
6	721202	Spawacz ręczny gazowy	5,05

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
7	714102	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	4,98
8	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	3,85
9	914103	Robotnik gospodarczy	3,79
10	419101	Pracownik biurowy	3,70
11	741102	Przetwórca ryb	3,57
12	712204	Zbrojarz	3,37
13	913203	Pokojowa	3,36
14	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	3,20
15	413103	Magazynier	2,50
16	712301	Cieśla	2,19
17	931301	Robotnik budowlany	2,08
18	343101	Pracownik administracyjny	2,07
19	913204	Pomoc kuchenna	2,04
20	341503	Przedstawiciel handlowy	1,99

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie pomorskim

Zawodem najbardziej deficytowym był spawacz ręczny łukiem elektrycznym – wskaźnik deficytowości 28,15. Podobnie, jak w roku 2006 w ścisłej czołówce deficytowości były zawody bezpośrednio związane z przemysłem okrętowym lub wspomagające ten przemysł, należy tu wymienić, obok spawacza ręcznego łukiem elektrycznym, monter kadłubów okrętowych, monter rurociągów okrętowych czy spawacza ręcznego gazowego. Wśród zawodów najbardziej deficytowych znalazły się także zawody związane z budownictwem i drogownictwem, takie, jak: brukarz malarz konstrukcji i wyrobów metalowych, zbrojarz, cieśla i robotnik budowlany.

Duża część zawodów deficytowych w 2007 r. była również deficytowa w roku 2006. Dla większości zawodów wskaźnik intensywności deficytu zwiększył się w porównaniu do 2006 r. Najwyższy wzrost wskaźnika odnotowano w zawodach: spawacz ręczny łukiem elektrycznym (z 6,90 do 28,15), monter kadłubów okrętowych (z 7,06 do 13,84) oraz monter rurociągów okrętowych (z 5,75 do 10,51).

Zawody nadwyżkowe stanowiły w 2007 roku w województwie 57,9% (w 2006 r. – 63,3%). W rankingu zawodów i specjalności, w których zgłoszono ponad 400 ofert pracy znalazło się 11 zawodów nadwyżkowych. Najwięcej zawodów należało do grupy wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy.

Tabela 30. Ranking najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie pomorskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	743304	Krawiec	0,2550
2	341501	Handlowiec	0,3355
3	741203	Piekarz	0,3939
4	512201	Kucharz	0,4695
5	714101	Malarz budowlany	0,4913
6	722204	Ślusarz	0,5005
7	514102	Fryzjer	0,5881
8	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,7256
9	712102	Murarz	0,7284
10	522107	Sprzedawca	0,7481
11	742204	Stolarz	0,7638

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie pomorskim

Zawodem najbardziej nadwyżkowym był należący do grupy wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy zawód krawca (wskaźnik nadwyżki 0,2550).

Wśród 11 zawodów nadwyżkowych w 2007 r., 10 z nich było również nadwyżkowych w 2006 r. Dla większości z nich wskaźnik intensywności nadwyżki zwiększył się tzn. nadwyżka (podaż w 2007 r. w tych zawodach zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego). Najwyższy wzrost wskaźnika intensywności nadwyżki odnotowano w zawodzie sprzedawca, natomiast najwyższy spadek tego wskaźnika wystąpił w zawodzie malarz budowlany.

Województwo śląskie

Na 1.709 zawodów i specjalności pojawiających się w statystykach powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego wystąpiło 98 zawodów dla których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął wartość MAX (pojawiły się oferty pracy a nie notowano napływu bezrobotnych w tych zawodach). W tych 98 zawodach, na koniec grudnia 2007 roku zarejestrowanych było jedynie 37 bezrobotnych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami co do interpretacji wskaźnika intensywności deficytu, jeszcze dalsze 462 zawody i specjalności to zawody deficytowe. Łącznie, wszystkie zawody deficytowe (w kodzie 6-cyfrowym) obejmują zawody, w których zarejestrowanych było 19,7% wszystkich bezrobotnych.

Tabela 31 zawiera ranking zawodów w województwie śląskim, w których wartość wskaźnika intensywności deficytu była najwyższa.

Obecnie, w województwie śląskim, zawody deficytowe zaczynają mieć coraz większy wpływ na kształt rynku pracy.

Tabela 31. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu śląskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	712204	Zbrojarz	6,96
2	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	5,14
3	721202	Spawacz ręczny gazowy	4,98
4	914103	Robotnik gospodarczy	3,82
5	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	3,70
6	712401	Brukarz	3,50
7	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	3,12
8	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	2,77
9	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	2,74
10	422201	Recepcjonista	2,62
11	828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	2,54
12	712901	Konserwator budynków	2,48
13	721403	Monter konstrukcji stalowych	2,47
14	712301	Cieśla	2,34
15	421102	Kasjer handlowy	2,30
16	419101	Pracownik biurowy	2,25
17	413103	Magazynier	2,21
18	932103	Pakowacz	2,17
19	933104	Robotnik magazynowy	2,11
20	931301	Robotnik budowlany	2,01

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie śląskim

Na koniec grudnia 2007 roku statystyki urzędów pracy województwa śląskiego odnotowały 1053 zawody i specjalności nadwyżkowe.

Tabela 32. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie śląskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0000
2	743101	Przedzwarz	0,0022
3	321208	Technik rolnik	0,0081
4	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0187
5	341902	Asystent ekonomiczny(technik ekonomista)	0,0368
6	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,057
7	412190	Pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	0,0662
8	244104	Pedagog	0,0678
9	311502	Technik mechanik	0,0729
10	241990	Pozostali specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0756
11	241102	Ekonomista	0,0759
12	311401	Technik elektronik	0,1064
13	744304	Obuwnik przemysłowy	0,1149
14	311204	Technik budownictwa	0,1455
15	741201	Cukiernik	0,2147
16	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,2320
17	312102	Technik informatyk	0,2369
18	311302	Technik elektryk	0,2639
19	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,3107
20	913206	Salowa	0,3207

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie śląskim

Utrzymuje się tendencja do wzrostu udziału w strukturze bezrobotnych województwa śląskiego kategorii Bez zawodu oraz powolnego, ale systematycznego wzrostu udziału w strukturze bezrobotnych wielkiej grupy zawodowej *Specjaliści*; szczególnie wyraźnie spadł udział kategorii *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*, mimo, że nadal jest to kategoria najliczniej reprezentowana w strukturze bezrobocia województwa.

Zestawiając dane dotyczące liczby ofert pracy z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych grupach zawodowych, najlepsza sytuacja jest w grupie *kierowców i operatorów pojazdów, operatorów i monterów maszyn* oraz *pracowników obsługi biurowej*. W tych grupach liczba ofert pracy co najmniej dwukrotnie przekracza liczbę zarejestrowanych bezrobotnych.

Województwo świętokrzyskie

Analiza 336 elementarnych grup zawodowych w 2007 roku wykazała, iż w 188 grupach ilość ofert pracy była niższa od napływu bezrobotnych,

w przypadku 69 grup liczba zgłoszonych ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych, w 8 wystąpiła równowaga między zgłoszonymi miejscami pracy, a liczbą bezrobotnych, w 9 nie odnotowano napływu do bezrobocia, natomiast dla 62 grup zawodowych pracodawcy nie zgłosili żadnych propozycji zatrudnienia.

Ranking zawodów deficytowych przedstawia tabela 33.

Tabela 33. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu świętokrzyskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	343102	Sekretarka medyczna	35,00
2	343104	Sekretarz asystent	28,00
3	343107	Sekretarz sądowy	23,00
4	419104	Pracownik kancelaryjny	21,00
5	341102	Doradca inwestycyjny	19,00
6	823104	Wulkanizator	17,00
7	916103	Sortowacz surowców	15,00
8	311201	Kosztorysant budowlany	11,00
9	348102	Asystent archiwalny	10,00
10	814102	Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	9,33
11	341901	Asystent bankowości	9,30
12	212202	Statystyk	9,00
13	522102	Bukieciarz	9,00
14	812402	Operator maszyn do produkcji drutów i prętów	9,00
15	816308	Operator urządzeń oczyszczania ścieków	9,00
16	412104	Fakturzystka	8,50
17	341504	Telemarketer	8,00
18	828501	Monter mebli	8,00
19	422202	Rejestratorka medyczna	7,23
20	914103	Robotnik gospodarczy	7,20

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie świętokrzyskim

Wśród zawodów deficytowych wystąpiły w większości te same profesje co w 2006 roku. Wśród nich pozostają: sekretarki; pracownicy obsługi biurowej; recepcjoniści i rejestratorzy; pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni; pracownicy bibliotek i informacji naukowej; operatorzy maszyn i pokrewni.

Znaczna część zapotrzebowania w powyższych zawodach dotyczy ofert pracy subsydiowanej, pochodzących w większości z sektora publicznego.

Z kolei ranking zawodów nadwyżkowych przedstawia tabela 34.

Tabela 34. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie świętokrzyskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	321208	Technik rolnik	0,017
2	244204	Politolog	0,0019
3	724101	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,0068
4	311913	Technik technologii odzieży	0,0071
5	731102	Mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych	0,0072
6	321303	Technik technologii żywności – produkcja koncentratów spożywczych	0,0092
7	723301	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,0101
8	311402	Technik telekomunikacji	0,0106
9	244303	Filolog – filologia polska	0,0109
10	232105	Nauczyciel geografii	0,0112
11	321304	Technik technologii żywności – produkcja piekarsko - ciastkarska	0,0115
12	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	0,0116
13	913101	Pomoc domowa	0,0122
14	321206	Technik ogrodnik	0,0132
15	244105	Socjolog	0,0134
16	244202	Historyk	0,0143
17	311206	Technik drogownictwa	0,0161
18	714103	Malarz- tapeciarsz	0,0171
19	321310	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0179
20	311106	Technik geolog	0,0182

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie świętokrzyskim

Pomimo, że wśród zawodów najbardziej nadwyżkowych w 2007 roku znaleźli się technicy różnych specjalności oferty pracy kierowane były najczęściej do pracowników: przy pracach prostych, biurowych, usług osobistych i sprzedawców, techników i innego średniego personelu oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Stanowiły one 88,2% ogółu ofert w 2007 roku.

Województwo warmińsko-mazurskie

W 2007 roku na rynku pracy Warmii i Mazur wyłoniono 291 zawodów deficytowych, co stanowi ponad jedną czwartą (26,1%) z 1.113 ogółu istniejących na tym rynku zawodów.

Ranking zawodów deficytowych o najwyższym deficycie przedstawia tabela 35.

Tabela 35. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu warmińsko-mazurskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341504	Telemarketer	48,50
2	828304	Monter sprzętu radiowo-telewizyjnego	11,11
3	828206	Monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych	5,64
4	821104	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drewna	5,44
5	348202	Bibliotekarz	5,22
6	914103	Robotnik gospodarczy	5,09
7	343101	Pracownik administracyjny	4,68
8	235908	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	4,58
9	346103	Opiekunka środowiskowa	4,57
10	223903	Fizjoterapeuta	4,50
11	824103	Operator urządzeń do polerowania drewna	4,40
12	421102	Kasjer handlowy	4,08
13	411101	Sekretarka	3,93
14	811102	Operator koparek i zwałowarek	3,69
15	419101	Pracownik biurowy	3,54
16	931203	Robotnik drogowy	2,96
17	422201	Recepcjonista	2,76
18	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	2,65
19	712901	Konserwator budynków	2,59
20	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	2,58

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie warmińsko-mazurskim

W rankingu elementarnych zawodów deficytowych znalazły się przede wszystkim zawody:

1. wymagające prostych umiejętności jak: robotnik gospodarczy, robotnik budowlany, robotnik drogowy, konserwator budynków;
2. zawody wymagające przygotowania fachowego jak: operator urządzeń do obróbki drewna, pracownik ochrony mienia i osób, kasjer handlowy, monter sprzętu RTV;
3. zawody wymagające wykształcenia średniego jak: pracownik biurowy, pracownik administracyjny, sekretarka, telemarketer;
4. wymagające wykształcenia wyższego takie jak: wychowawca w placówkach oświatowo – wychowawczych, fizjoterapeuta.

Taki stan rzeczy może wynikać ze specyfiki ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców do urzędów pracy. Przedsiębiorcy zgłaszają oferty pracy przede wszystkim na wspomniane już zawody. Incydentalnie w urzędach pracy zdarzają się oferty pracy dla specjalistów z wykształceniem wyższym z uwagi na to, że tacy specjaliści równie rzadko pojawiają się w rejestrach bezrobotnych.

Na Warmii i Mazurach w strukturze zawodowej bezrobotnych dominują zawody nadwyżkowe. Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki zawodów, wyłoniono 764 zawody nadwyżkowe.

Tabela 36. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie warmińsko-mazurskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	723306	Mechanik –operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,03
2	311913	Technik technologii odzieży	0,03
3	311502	Technik mechanik	0,04
4	341902	Asystent ekonomiczny	0,05
5	311911	Technik technologii drewna	0,05
6	743304	Krawiec	0,08
7	311204	Technik budownictwa	0,08
8	631101	Drwal	0,09
9	244104	Pedagog	0,10
10	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	0,11
11	241102	Ekonomista	0,13
12	741201	Cukiernik	0,15
13	741104	Rzeźnik wędliniarz	0,16
14	722304	Tokarz	0,19
15	712302	Stolarz budowlany	0,20
16	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,23
17	512201	Kucharz	0,30
18	722204	Ślusarz	0,30
19	712102	Murarz	0,44
20	522107	Sprzedawca	0,57

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie warmińsko-mazurskim

Nadwyżka podaży siły roboczej także dotyka zawody o różnym poziomie wykształcenia. W zaprezentowanym rankingu zawodów nadwyżkowych znalazły się zawody:

1. wymagające przygotowania zawodowego jak: sprzedawca, krawiec, kucharz, mechanik samochodów osobowych, ślusarz, murarz, mechanik – operator

- pojazdów i maszyn rolniczych, cukiernik, tokarz, hodowca zwierząt, stolarz budowlany, rzeźnik wędliniarz, drwal;
2. wymagające wykształcenia średniego np. asystent ekonomiczny, technik mechanik, technik budownictwa, technik technologii odzieży, technik technologii drewna;
 3. wymagające wykształcenia wyższego takie jak: ekonomista, pedagog.

Województwo wielkopolskie

Większość zawodów deficytowych występuje na rynku wielkopolskim od dłuższego czasu. Wskazać należy jednak na zwiększony, w porównaniu z 2006 rokiem, deficyt wśród zawodów: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, pakowacz, kasjer handlowy, sprzątaczką, brukarz czy telemarketer (odznaczający się zdecydowanie największym wskaźnikiem intensywności deficytu w 2007 roku).

Ranking zawodów deficytowych według największego wskaźnika deficytu zawodów przedstawia tabela 37.

Tabela 37. Ranking najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu wielkopolskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341504	Telemarketer	26,0
2	712204	Zbrojarz	6,3
3	712401	Brukarz	4,5
4	421102	Kasjer handlowy	4,3
5	914103	Robotnik gospodarczy	4,1
6	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	3,8
7	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	3,2
8	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	2,9
9	413103	Magazynier	2,8
10	419101	Pracownik biurowy	2,5
11	712202	Spawacz ręczny gazowy	2,5
12	341503	Przedstawiciel handlowy	2,2
13	932103	Pakowacz	1,9
14	931301	Robotnik budowlany	1,6
15	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1,5
16	343101	Pracownik administracyjny	1,5
17	913207	Sprzątaczką	1,5
18	743604	Szwaczka	1,3

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

Wśród dwóch zawodów, pracownik administracyjny oraz szwaczka, w ciągu roku zmalało zapotrzebowanie na pracowników.

Natomiast ranking zawodów wg największego wskaźnika intensywności nadwyżki przedstawia tabela 38.

Tabela 38. Ranking najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie wielkopolskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	321208	Technik rolnik	0,011
2	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,022
3	341902	Asystent ekonomiczny	0,033
4	311502	Technik mechanik	0,044
5	241102	Ekonomista	0,046
6	247901	Specjalista administracji publicznej	0,049
7	244104	Pedagog	0,061
8	311204	Technik budownictwa	0,101
9	512202	Kucharz małej gastronomii	0,106
10	741201	Cukiernik	0,164
11	742207	Stolarz meblowy	0,175
12	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,179
13	341501	Handlowiec	0,264
14	743304	Krawiec	0,298
15	741203	Piekarz	0,316
16	512201	Kucharz	0,342
17	514102	Fryzjer	0,351
18	722204	Ślusarz	0,473
19	522107	Sprzedawca	0,621

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

Podobnie jak w przypadku zawodów deficytowych niewiele zmienia się sytuacja na rynku w przypadku zawodów nadwyżkowych. Ciągle brakuje pracy dla ekonomistów, sprzedawców czy mechaników samochodów osobowych. Zmiany na rynku pracy i globalny wzrost podaży pracy powoduje jednak, że wraz ze spadkiem bezrobocia wielkość wskaźnika nadwyżki, w porównaniu z poprzednim rokiem, zmalała. Spadek podaży siły roboczej odnotowany został w następujących zawodach: asystent ekonomiczny, sprzedawca, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, krawiec, kucharz, ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, ślusarz, technik rolnik, handlowiec, cukiernik, piekarz, stolarz meblowy.

Województwo zachodniopomorskie

Ranking zawodów deficytowych o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu w województwie zachodniopomorskim prezentuje tabela 39.

Tabela 39. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu zachodniopomorskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341504	Telemarketer	158,5
2	826503	Operator maszyn i urządzeń mechanicznej obróbki skór	100,0
3	932112	Pomocnik ciastkarza	54,0
4	347101	Florysta	25,0
5	826203	Operator maszyn tkackich	23,0
6	932114	Pomocnik piekarza	21,0
7	913208	Szaleciarz	19,0
8	311201	Kosztorysant budowlany	17,0
9	011101	Żołnierz zawodowy	16,8
10	235902	Nauczyciel konsultant	16,0
11	344203	Urzędnik podatkowy	16,0
12	712904	Monter rusztowań	16,0
13	242901	Asystent prawny	15,3
14	915103	Dostawca potraw	15,0
15	242905	Referendarz sądowy	14,5
16	235901	Nauczyciel bibliotekarz	14,0
17	921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	13,2
18	829103	Operator urządzeń pakujących	12,4
19	828501	Monter mebli	12,0
20	232122	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie	11,0

Źródło: *Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim*

Tabela 40. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w województwie zachodniopomorskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	233113	Nauczyciel wychowania fizycznego w szkole podstawowej	0,7143
2	235905	Nauczyciel – specjalista terapii pedagogicznej	0,7143
3	412101	Asystent do spraw statystyki	0,7143
4	724206	Elektromonter okrętowy	0,7143
5	241403	Zarządca nieruchomości	0,7368
6	123301	Kierownik działu marketingu i sprzedaży	0,7419
7	731102	Mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych	0,7429
8	512301	Bufetowy [barman]	0,744
9	347103	Projektant mody	0,75
10	816106	Maszynista turbozespołu wodnego	0,75
11	342204	Spedytor	0,7536
12	214208	Inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne	0,7576
13	223301	Lekarz weterynarii	0,7619
14	315201	Diagnosta samochodowy	0,7647
15	315208	Kontroler produkcji	0,7647
16	232111	Nauczyciel muzyki	0,7692
17	232105	Nauczyciel geografii	0,7778
18	828205	Monter osprzętu elektrotechnicznego	0,7865
19	131201	Kierownik małego przedsiębiorstwa w przemyśle przetwórczym	0,8
20	213901	Administrator sieci informatycznej	0,8148

Źródło: *Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim*

PODSUMOWANIE

1) W 2007 roku liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych (1.746,6 tys. osób) zmniejszyła się o 24,4% w porównaniu do stanu z końca 2006 r. Podobnie, jak w latach poprzednich, **silniejszy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych posiadających zawód niż w całej populacji bezrobotnych**. Oznacza to, że w najgorszej sytuacji są na rynku pracy osoby bez zawodu.

Liczba bezrobotnych posiadających zawód zmniejszyła się o 25,9% wobec spadku w grupie bez zawodu o 17,1%. Spadek poziomu bezrobocia odnotowano we wszystkich grupach wielkich i kształtował się on w przedziale od 17,1% w grupie specjalistów do 42,1% w siłach zbrojnych.

2) Biorąc pod uwagę grupy wielkie, we wszystkich z nich odnotowano w porównywanym okresie **spadek „napływu” bezrobotnych**, przy czym największy bezwzględny **spadek wystąpił w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**, (o ponad 90 tys.) natomiast zdecydowanie największy względny **w grupie siły zbrojne** (o 50,1%) oraz **w grupie pracownicy biurowi** (o 17,5%).

3) **Największym „napływem” do bezrobocia**, a tym samym największą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych (przy spadkowej tendencji w porównywanym okresie) **charakteryzuje się niezmiennie grupa „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”** (567,0 tys. bezrobotnych tj. 22,8% ogółu bezrobotnych).

4) W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2007 r. było 607,5 tys. bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się, co stanowiło 34,8% ogólnej liczby bezrobotnych. **Udział poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy kształtował się w przedziale od 16,3% w siłach zbrojnych do 50,6% w grupie pracownicy przy pracach prostych**.

5) W 2007 r. do urzędów pracy zgłoszono 1 225,5 tys. ofert pracy tj. o 11% więcej niż przed rokiem. Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców notuje się dla **grupy „pracownicy przy pracach prostych”** (304,1 tys. ofert pracy), która jednocześnie charakteryzuje się największym bezwzględnym wzrostem ofert pracy w porównaniu do poprzedniego roku (o 33,2 tys. ofert).

6) **Wolne miejsca pracy** zgłoszone do urzędów pracy wystarczyłyby **dla około połowy nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie**. Oznacza to, że

na poziomie kraju mamy do czynienia z nadwyżką siły roboczej. Z drugiej strony sytuacja jest wysoce zróżnicowana zarówno w poszczególnych województwach, jak również w przypadku analizy zawodów i sekcji PKD. Równocześnie podkreślić należy, że informacje dotyczące wolnych miejsc pracy, które zgłaszane są do urzędów pracy z pewnością nie stanowią wszystkich ofert pracy, jakie pojawiły się na rynku. Znaczna część ofert pracy nie jest zgłaszana do urzędów pracy, ale brak jest szacunków, jakiej części ofert pracy to dotyczy. Z pewnością do urzędów nie trafia wiele informacji o wolnych miejscach pracy dla wysokiej klasy specjalistów, głównie ze względu na przekonanie, że zarejestrowani bezrobotni nie posiadają wystarczających kwalifikacji zawodowych, bądź ich umiejętności zdezaktualizowały się w wyniku długiego pozostawania bez pracy. Ponadto coraz większą rolę w poszukiwaniu pracowników spełnia Internet, w którym zamieszczana jest znaczna część ofert pracy. Z wymienionych powodów oferty pracy zgłoszone do urzędów pracy stanowią tylko część ofert pracy obecnych na rynku. Powyższe powoduje, że przedstawiona analiza oparta jest na ograniczonym zakresie danych i obejmuje wyłącznie informacje posiadane przez urzędy pracy.

7) W 2007 r. przewagę ofert pracy nad napływem bezrobotnych w tym okresie odnotowano w 615 zawodach lub specjalnościach (wobec 486 w 2006 r.).

W 1293 zawodach lub specjalnościach odnotowano nadwyżkę bezrobotnych nad liczbą ofert pracy (wobec 1399 w 2006 r.). Należy jednak zauważyć, że w znacznej części zawodów różnica pomiędzy zgłoszonymi ofertami pracy a napływem bezrobotnych była niższa niż 10 i dotyczyło to 485 zawodów w 2007 r. wobec 483 zawodów w 2006 r.

Generalnie należy stwierdzić, że **zmniejsza się ilość zawodów tzw. nadwyżkowych, w których notuje się przewagę siły roboczej, a wzrasta liczba zawodów deficytowych.** Biorąc pod uwagę wskaźnik deficytu/nadwyżki siły roboczej w 2007 r. za zawody deficytowe w skali kraju uznano ponad 540 zawodów wobec ok. 400 w 2006 r. i ok. 330 w 2005 r.

8) W 2007 r. zawodem o najwyższym poziomie średniej miesięcznej nadwyżki podaży siły roboczej był zawód **asystenta ekonomicznego** (w 2005 i 2006 r. na drugiej lokacie), a następnie sprzedawcy, technika mechanika, ślusarza, krawca i ekonomisty.

9) Najwyższy poziom średniego deficytu podaży siły roboczej utrzymuje się w zawodzie robotnika gospodarczego, należącego do grupy wielkiej pracownicy przy pracach prostych. W 2007 r. przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w tym zawodzie wyniosła 92,4 tys. (wobec 77,4 tys. w 2006 r. i 24,4 tys. w 2005 r.). W następnej kolejności pod względem wielkości deficytu siły roboczej wymienić należy zawody: pracownika biurowego, pracownika administracyjnego, magazyniera i kierowcę samochodu ciężarowego.

10) Zawody takie, jak m.in. magazynier, kierowca samochodu ciężarowego czy robotnik budowlany to zawody o zmiennym poziomie podaży siły roboczej na przestrzeni okresu prowadzenia monitoringu (2005-2007). Były one nadwyżkowe w 2005 roku, a przeszły w deficytowe w kolejnych latach. Na uwagę zasługuje zawód robotnika budowlanego czy sprzątaczkę, które w początkowym okresie prowadzenia monitoringu były zawodami o znacznym poziomie wskaźnika nadwyżki podaży siły roboczej, a stały się w 2007 roku zawodami deficytowymi o znaczącym poziomie wskaźnika deficytu podaży siły roboczej.

11) Zawody o znacznej, spadkowej tendencji wskaźnika deficytu w latach 2005-2007 to m.in. takie zawody, jak: pozostali ładowacze nieczystości, operator wirówek czy operator urządzeń do produkcji mas asfaltobetonowych. Z kolei znaczący wzrost wskaźnika intensywności deficytu w omawianym okresie odnotowano w takich zawodach, jak **urzędnik podatkowy, lekarz medycyny pracy czy domokrażca.**

12) W 2007 r. nadwyżkę siły roboczej odnotowano w sektorach rolniczym i przemysłowym. W sektorze rolniczym nadwyżka wystąpiła zarówno w sekcji rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, jak i w rybactwie. W sektorze przemysłowym tylko w budownictwie wystąpiła równowaga na rynku pracy, a pozostałych sekcjach odnotowano nadwyżkę siły roboczej. W sektorze usługowym, który charakteryzuje równowaga na rynku pracy, sytuacja zarówno w poszczególnych sekcjach, jak i województwach była najbardziej zróżnicowana. Na poziomie kraju deficyt siły roboczej wystąpił w sekcjach: pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości, administracja publiczna, edukacja oraz organizacje i zespoły eksterytorialne. Natomiast w sekcjach transport oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna można mówić o równowadze na rynku pracy.

13) Z przedstawionych raportów wojewódzkich wynika, że na wszystkich lokalnych rynkach pracy sytuacja pozostaje trudna i utrzymuje się zdecydowana przewaga

zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi. Przy czym należy podkreślić, że w większości województw w porównaniu do lat poprzednich odnotowano wzrost liczby zawodów deficytowych, a spadek zawodów nadwyżkowych.

14) Obserwacja struktury i ruchu bezrobotnych w 2007 roku pozwala wyróżnić kilka zawodów, które cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia, jak i duża skala napływu. **Zawody te to przede wszystkim: sprzedawca, robotnik gospodarczy, murarz, ślusarz, krawiec oraz zawody związane z ekonomią i administracją.**

15) W większości województw na liście zawodów deficytowych znalazły się zawody: **telemarketera, pracownika administracyjnego, robotnika gospodarczego**, ale brakuje również wychowawców w placówkach oświatowych, opiekunów w domu pomocy społecznej, opiekunek dziecięcych, kierowców ciągników siodłowych i urzędników podatkowych. Wśród zawodów nadwyżkowych w większości województw wymienić należy **zawody związane z rolnictwem i ogrodnictwem**, a następnie **asystentów ekonomicznych, ekonomistów i pedagogów.**

16) W niektórych województwach uwidoczniły się braki w zawodach **budowlanych** np. w województwie pomorskim do zawodów deficytowych zaliczały się takie zawody, jak brukarz, malarz konstrukcji i wyrobów metalowych czy robotnik budowlany, a w województwie kujawsko-pomorskim – cieśla, betoniarz, pomocnik murarza. W województwie pomorskim, co wiąże się ze specyfiką rynku pracy w tym rejonie, silna deficytowość wystąpiła ponadto w zawodach związanych z przemysłem okrętowym m.in. monter kadłubów okrętowych, monter rurociągów okrętowych. Natomiast w województwie kujawsko-pomorskim w grupie zawodów silnie deficytowych znalazły się też zawody związane z przemysłem elektronicznym np. monter zespołów i podzespołów elektronicznych, co wynika z funkcjonowania w tym regionie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

17) Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych bazujący głównie na danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego **nie oddaje w pełni rzeczywistych relacji w zakresie popytu i podaży na regionalnym rynku pracy** i stanowić może przede wszystkim podstawę do planowania kierunków szkoleń bezrobotnych zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców na lokalnych rynkach pracy.